

Ränteavdragsbegränsningar

Hur påverkar *beneficial owner* rent konstlade upplägg?

Behrang Nikou

Kandidatuppsats i handelsrätt

HARH10

Vårterminen 2014

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Syfte och frågeställning	9
1.3 Avgränsningar	9
1.4 Metod och material	10
1.5 Disposition	13
2. Upprinnelsen till 24:10 a-f §§ IL	13
2.1 Bakgrunden till begränsningarna	13
2.2 Exempel på skatteplanering med ränteavdrag	14
2.3 Revideringen av 24 kap. 10 a-e §§	16
2.4 Sammanfattning	17
3. Ränteavdragsbegränsningar 2013	18
3.1 Inledning	18
3.2 Tillämpning	18
3.3 Tioprocentsregeln	20
3.4 Den som faktiskt har rätt till inkomsten	21
3.5 Ventilen	23
3.6 Sammanfattning av analysen	24
4. Svensk Praxis	25
4.1 HFD 2012 not. 24 & SRN Ställningstaganden	25
4.2 Slutsatser av domen	28
5. OECD:s & Direktivets Tolkning	31
5.1 Inledning	31
5.2 Användningen av Beneficial Owner i Art. 10-12	31

5.2.1	Beneficial Owner enligt OECD	32
5.2.2	OECD:s koppling till Svensk internrätt	36
5.3	Beneficial Owner i Rännte/royaltydirektivet	36
5.4	Sammanfattning och analys	39
6.	Komparativ och EU-rätt	40
6.1	Inledning	40
6.2	Prévost Car Inc.	40
6.2.1	Société Bank of Scotland	42
6.2.2	Dansk beneficial owner dom	43
6.2.3	Diskriminering av fördragsfriheterna i EU-fördraget?	45
6.3	Analys och slutsatser av Praxis.	46
7.	Sammanfattning & Slutsatser	48
8.	Käll- och Litteraturförteckning	53
9.	Rättsfallsförteckning	57

Summary

In a survey conducted by the SRN, it discovered certain tax planning procedures meaning that companies through intercompany loans could claim deduction of interest expenses in Sweden while the corresponding interest income was channelled to countries where the income is taxed at low rate or not at all. Before 2009, the Swedish tax agency has not been able to deny deductions for interest costs coming from loan structures within the group companies they considered to be wholly artificial arrangements. The legislature has now adopted rules limiting the deductibility of intra-group loans regardless of what the loan is used for. In order not to prevent commercially motivated procedures there were introduced except rules where deductions are allowed. The exceptions require that the receiving company is the beneficiary of the income and who will be taxed with at least 10 percent, *tioprocentsregeln*, or that the loan is mainly justified on commercial grounds, *ventilen*. Furthermore, the legislature found it necessary for further anti-abuse rules to prevent circumvention of the exception.

The rules that were introduced to prevent tax avoidance through interest deductions have been enduring a lot of criticism in both the legislative history as in the doctrine. The reason has been that the rules, as introduced, contains several conditions which create boundary-drawing problems in assessing whether they are considered being reached and the term beneficial owner of the income has no roots in Swedish internal law. The regulation has in many ways and reasons given the tax authorities opportunities to deny companies deduction for mortgage interests. The problem is that there are risks associated with the interest deduction limitation rules that it might be applied to transactions which are accepted under tax conventions and EU law. The study aims to examine whether the current anti-abuse provisions of the interest deduction limitation rules only gives the ability to deny the deduction of interest expenses in the procedures that are considered to be wholly artificial arrangements. The objective will be achieved through a traditional legal method.

Sammanfattning

I en kartläggning gjord av SRN upptäcktes vissa skatteplaneringsförfaranden som innebar att företagen genom koncerninterna lån kunde begära avdrag för räntekostnaderna i Sverige medans motsvarande ränteinkomst slussades till länder där inkomsten beskattades lågt eller inte alls. Innan 2009 har Skatteverket inte haft möjlighet att neka avdrag för räntekostnaderna av lånestrukturer inom koncerner som de ansett vara rent konstlade upplägg. Lagstiftaren har nu infört regler som begränsar rätten till avdrag för koncerninterna lån oavsett vad lånet avser. För att inte förhindra affärsmässigt motiverade förfaranden infördes undantag där avdrag medges. Undantagen kräver att *den som faktiskt har rätt till inkomsten* beskattas med minst 10 procent, *tioprocentsregeln*, eller att lånet är *huvudsakligen* affärsmässigt motiverad, *ventilen*. Vidare ansågs lagstiftaren att det behövs ytterligare skatteflyktsrekvisit som ska förhindra kringgående av undantaget.

De regler som har införts för att förhindra skatteundandragande genom ränteavdrag har fått utstått en hel del kritik i såväl lagmotiven som i doktrin. Anledningen har varit att reglerna som införts innehåller flera rekvisit som skapar gränsdragningsproblematik vid bedömningen om de anses vara uppfyllda och uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten* saknar förankring i svensk internrätt. Lagrummet har på flera sätt och grunder gett skatteverket möjligheter till att neka företagen avdrag för räntekostnader. Problemet är att det finns risker med att ränteavdragsbegränsningsreglerna kan komma att tillämpas på transaktioner som anses accepterade enligt skatteavtalsrätten och EU-rätten. Studien syftar till att undersöka om de nuvarande skatteflyktsrekvisit i ränteavdragsbegränsningsregler endast ger skatteverket möjligheten att neka avdrag för räntekostnader vid förfaranden som anses vara rent konstlade upplägg. Syftet kommer att uppfyllas genom en rättsvetenskaplig metod.

Förord

Resan att nå målet har varit lång och rörig, men väldigt intressant. Den rättskällepolycentri som omgärdar regelverket som studien undersöker har inneburit att det ständigt finns nya synsätt och funderingar som diskuteras i doktrin. Jag vill tacka Cécile Brokelind som har visat mig vilka stigar som finns i denna djungel av information. Utan den vägledningen hade det varit svårt att nå fram till några slutsatser.

Förkortningar & Begrepp

ECJ	European Court of Justice
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
IL	Inkomstskattelagen
Kap.	Kapitel
Modellavtal	OECD:s Model Tax Convention on Income and on Capital
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
Prop.	Proposition
RÅ	Regeringsrättens årsbok
Skatteavtal	Dubbelbeskattningsavtal
SKV	Skatteverket
SRN	Skatterättsnämnden

1. Inledning

1.1 Bakgrund

I svensk internrätt har det tidigare inte funnits regler som begränsar rätten till avdrag för räntekostnader. De regler som har varit gångbara återfinns i 16 kap. 1 § IL¹, vilket öppnar upp för en obegränsad rätt till avdrag för ränteutgifter i inkomstslaget näringsverksamhet. Avsaknad av avdragsbegränsningsregler för räntekostnader har inneburit en möjlighet för företag i intressegemenskap att minska koncernens beskattningsunderlag, på ett sätt som enskilda företag inte förmår. Enkelt förklarar innebär förfarandet att ett koncerninternt skuldförhållande skapas där avdrag för räntekostnaden medges i Sverige medans motsvarande ränteinkomst beskattas lågt eller inte alls i ett annat land.² Skatteverket (SKV) har försökt att begränsa avdragsmöjligheterna för koncerninterna räntekostnader med skatteflyktlagen³ men misslyckats, då domstolen funnit att fjärde rekvisitet i lagens 2 § inte varit uppfyllt.⁴

Misslyckandet med att neka avdrag innebar att SKV tog initiativ till lagförslag som presenterades i en hemställan till Finansdepartementet.⁵ I den kartläggning som SKV presenterar i sin promemoria har de funnit ett antal förfarandemönster som SKV anser urholkar den svenska skattebasen. SKV bedömning är att förfaranden vidtagits uteslutande eller så gott som uteslutande av skatteplaneringsskäl och inte, annat än högst marginellt, motiverats av företagsekonomiska överväganden.⁶ Till följd av promemorian infördes lagar om ränteavdragsbegränsningsregler efter ett hastigt utfört lagstiftningsarbete.⁷ Det nya regelverket trädde i kraft den 1 januari 2009 i 24 kap. 10 a-e §§ IL och innebar en begränsning av avdragsrätten för interna lån som vidtagits för förvärv

---

¹ Inkomstskattelagen (1999:1229).

² Kovacs Kal, *En Säkerhetsventil Utan Säkerhet*, Juridisk Publikation 2013, s. 230 f. eller Prop. 2008/09:65, s. 30.

³ Lagen mot skatteflykt (1995:575).

⁴ Se RÅ 2007 ref. 84 och 85.

⁵ SKV, promemoria 2008-06-23, dnr: 131-348803-08/113.

⁶ Ibid, s. 11.

⁷ Se Prop. 2008/09:65, Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag.

av koncerninterna delägarrätter.⁸ I lagrummet hade det nu införts ett flertal skatteflyktsrekvisit som skulle förhindra möjligheterna till ränteavdrag vid skattedrivna transaktioner. Reglerna visade sig inte ge den önskade effekten och efter en revidering av lagrummet trädde nya regler i kraft 1 januari 2013. Skillnaden är att begränsningen nu träffar samtliga koncerninterna lån, oberoende av vad lånet avser, enligt 24 kap. 10 b § IL. Begränsningsreglerna ska inte omotiverat försvåra eller förhindra företag att bedriva sedvanlig affärsverksamhet och därav har det införts undantag till begränsningen av avdragsrätten för räntekostnader.⁹

Ett särskilt skatteflyktsrekvisit har införts för att förhindra företag från att kringgå reglerna om ränteavdragsbegränsningar för koncerninterna lån. Rekvisitet kräver att beskattningen ska ske hos mottagaren av ränteinkomsten, samt att bolaget ska vara den *som faktiskt har rätt till inkomsten*.¹⁰ Rekvisiten ska fungera som ett hinder för kringgående av kompletteringsregeln genom att inkomsten slussas till annan än den som faktiskt har rätt till inkomsten, i syfte att åstadkomma skattefördelar. Här har svenska lagstiftaren valt att likställa uttrycket med den internationellt vedertagna principen *beneficial owner*.¹¹ Begreppet härrör från den anglosaxiska rätten, där den infördes 1966 i det brittiska och amerikanska dubbelbeskattningsavtalet från 1945.¹² Uttrycket har internationellt tolkas på skilda sätt¹³. Eftersom *beneficial owner* kriteriet återfinns i flera sammanhang även i svensk internrätt har det inte helt oväntat skapat problem vad gäller tillämpningen av reglerna.¹⁴ Ur ett internationellt perspektiv har begreppet *beneficial owner* under senare år allt mer genomsyrat den skatterättsliga debatten, bland annat till följd av ett flertal rättsfall som dömts gällande tolkningen av begreppet.¹⁵ Uttrycket har visat sig utmana den internationella skatterättsliga

---

⁸ Se 2009 års 24 kap. 10 a-e §§ IL.

⁹ Prop. 2008/09:65, s. 33.

¹⁰ 24 kap. 10 d §.

¹¹ Prop. 2008/09:65, s. 61.

¹² Supplementary Protocol of 17 March 1966 to the Double Taxation Convention between the United Kingdom and the United States of 16 April 1945.

¹³ Exempel på skilda tolkningar: Tolkning enligt Common Law; enligt OECD:s modellavtal etc.

¹⁴ Kleist, *HFDs bedömning av vem som "faktiskt har rätt till inkomsten" - det första svenska avgörandet om beneficial owner*, SkatteNytt, 2012a, s. 623 f.

¹⁵ *Se bl.a.* Prevostr Car Inc. v Her Majesty the Queen 10 ITLR 736, (2008) (TCC), per Rip ACJ Her Majesty the Queen v Prevostr Car Inc 11 ITLR 757, (2009) (FCA) & CA, 2 March 2006, Indofood International Finance Ltd v. JP Morgan Chase Bank NA, London Branch, A3/2005/2497. & L'Industrie v. Société Bank of Scotland (2007) 9 ITLR 683.

principen att det land som ett företag anses ha sin hemvist äger företräde framför andra länder att beskatta företagets inkomst av rörelse. Principen har en stark förankring till de ingångna dubbelbeskattningsavtal som länder ingått och återfinns i OECD:s modellavtal.¹⁶

Hur det svenska uttryckets innebörd förhåller sig till den internationella tolkningen bland stater är ännu högst oklart. Varken lagtexten eller förarbetena ger någon närmare förklaring av innebörden.¹⁷ De svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna innefattar många rekvisit för att förhindra urholkning av den svenska skattebasen genom rent fiktiva upplägg. Dock föreligger en svårighet att förutse vilka transaktioner som kommer innebära att ränteavdrag inte medges. I svensk rätt har *beneficial owner* kriteriet endast prövats en gång av HFD vilket ytterligare försvårar förutsägbarheten.¹⁸

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka om de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna på ett objektivt och förutsägbart sätt förhindrar rent konstlade skatteupplägg. Regelverkets rekvisit undersöks med särskild fokus på *beneficial owner* där en jämförelse görs med OECD:s modellavtal och ränte-/royaltydirektivets användning av begreppet. För att uppfylla syftet har studien för avsikt att besvara två frågeställningar:

1. Hur har HFD bedömt att begreppet "den som faktiskt har rätt till inkomsten" ska tolkas vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna?

2. På vilket sätt bekämpar ränte-/royaltydirektivet och OECD:s modellavtal rent konstlade upplägg med begreppet *beneficial owner* för att förhindra missbruk?

1.3 Avgränsningar

Uppsatsen är begränsad till hur reglerna i 24 kap. 10 a-f. §§ IL tillämpas och inte enligt andra lagrum där liknande uttryck och rekvisit uppkommer. Detta eftersom de används inom skilda områden och syften vilket skulle innebära en alldeles för omfattande och bred undersökning för denna studie. Studien ämnar inte till att

---

¹⁶ Model Tax Convention on Income and on Capital (2010) – Art. 7.

¹⁷ Kleist, 2012a, s. 623.

¹⁸ Ibid, s.623.

analysera de särskilda regler som gäller vissa företag som betalar avkastningsskatt. Detta gäller avkastningsskatt på pensionsmedel och andra företag som beskattas på likartat sätt. Dessa företag beskattas inte på ett konventionellt sätt vilket innebär en särbehandlig av regelverkets påverkan på dessa företag och mindre förekommande som en aktör som slussar vidare inkomster inom intressegemenskapen. Vidare avgränsningar har gjorts gällande privatpersoner som *beneficial owner* då detta är möjligt enligt OECD:s modellavtal som även gäller privatpersoner. Valet av avgränsning bygger på att de skatteupplägg som SRN kartlagt inte innefattar privatpersoner. Ytterligare avgränsningar som studien gör är vilken betydelse *beneficial owner* har i FN:s *Model Double Taxation Convention - between Developed and Developing Countries* då den till stora delar hänvisar tillbaka till OECD:s modellavtal.¹⁹

1.4 Metod och material

Studien ämnar att undersöka hur skatteflyktsrekvisiten fungerar i ränteavdragsbegränsningsreglerna. Detta förtydligas genom att söka efter gällande rätt. Den metod som tillämpas i studien är den traditionella rättsvetenskapliga metoden, vilket innebär att rättskällevärdet ligger till grund för den deskriptiva delen av uppsatsen. Metoden innebär att uppsatsen utgår från lagtexten, förarbeten, praxis och doktrin som finns inom området. Redovisningen av källorna följer nämnd ordningen med undantaget att doktrin ständigt närvarar för att underlätta förståelsen av texten.²⁰

Eftersom begreppet endast prövats av HFD vid ett tillfälle har det setts lämpligt att söka svar i internationell praxis och doktrin. Här kan det ifrågasättas vilken betydelse andra länders praxis och doktrin har för svensk internrätt, men eftersom det finns likheter i resonemangen som förts i utländsk doktrin och praxis med de källor i svensk rätt som diskuterat och behandlat begreppet, har det varit positivt för förståelsen att söka i utländskt material. En uppfattning är dessutom att det normalt läggs allt för liten vikt på utländskt material.²¹

---

¹⁹ UN:s Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries, s. xi, 276.

²⁰ Sandgren, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*, Norstedts juridik, 2007, s. 36.

²¹ Hellner, *Festskrift till Stig Strömholm*, Lustus, 1997, s. 372.

Vidare har framställningen av väsentlig rättsinformation i uppsatsen utgått ifrån frågeställningen, där olika faktas relation till rättskällorna prövas för att separera och avgränsa dess rättsliga relevans för uppsatsen i likhet med den juridiska metoden.²² Eftersom studien har för avsikt att undersöka hur ränteavdragsbegränsningsreglerna motverkar skatteflykt sker först en genomgång av reglerna. Under processen lyfts rekvisiten fram för att sedan omformuleras till de problem som behandlas i uppsatsen, i linje med den regelorienterade ansatsen som har sin utgångspunkt i rättsreglerna.²³ Avsteg från ansatsen görs då studien är inriktad på de problem som uppkommer i samband med rättsregelns tekniska innebörd och inte de bakomliggande samhällsproblem som rekvisiten har till syfte att skydda.²⁴ Även om uppsatsen till största del är fokuserad på den tekniska problematiken berör den även vad lagstiftaren vill förhindra med rekvisiten och varför.

Då rekvisiten i paragraferna är oklara till sin innebörd ger detta utrymme för vitt skilda tolkningar. Ett annat uttryck för detta är rättskällepolycentri vilket innebär att skattelagar kan tolkas och tillämpas olika av skattemyndigheter respektive domstolar.²⁵ I denna studie tar den deskriptiva delen utgångspunkt i reglerna om ränteavdragsbegränsningar i 24 kap. 10 a-f. §§ IL. För att komplettera och fördjupa förståelsen av reglerna i författningstexten är det nödvändigt att söka och analysera de kartläggningar som Skatteverket gjort på de fall de ansett att avdragsrätt för räntekostnader inte bör ha beviljats. Skatteverkets kartläggning av skatteplaneringsförfarande har resulterat i en hemställan till Finansdepartementet och flera utgivna promemorior vilka bidrar till att uppnå syftet. Även om dessa direktiv och föreskrifter inte är formellt bindande per se, innehåller de argument samt förfaranden som lagstiftaren funnit utgör ett allvarligt hot mot den svenska skattebasen. Föreskrifternas beskrivna problem har resulterat i ny lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2009 samt legat till grund för den revidering som gjorts och som kom att gälla från och med den 1 januari 2013, därav dess relevans.

---

²² Sandgren, s. 38.

²³ Westberg, *Avhandlingsskrivande och val av forskningsansats - en idé om rättsvetenskaplig öppenhet*, Lund, 1992, s. 421 f.f.

²⁴ Ibid s. 427.

²⁵ Pålsson, *Polycentri i skatterättens källor*, Skattenytt 1995, s. 573 ff. & *Litteratur*, Skattenytt 2002 s. 442.

Som tidigare nämnt har *Beneficial owner* rekvisiten endast prövats en gång i svensk rätt, en dom som meddelades den 21 maj 2012.²⁶ Målet som dömts av HFD har ett prejudikatsvärde och är därför relevant att presentera och analysera. Det bör noteras att eftersom det endast finns detta förhandsbesked som överklagats som HFD dömt, är det inte säkert att detta är den slutgiltiga tolkningen av begreppet. På grund av den bristande praxisen har även utländska rättsfall analyserats och jämförts med det svenska rättsfallet för att se hur begreppet används för att förhindra skatteflykt och vilka skillnader som går att notera. De fall som presenteras har lyfts fram och diskuterats om i doktrin.

I svensk internrätt återfinns begreppet *den som faktiskt har rätt till inkomsten* och inte *beneficial owner*, dock har lagstiftaren valt att likställa det svenska uttrycket med det internationellt vedertagna begreppet.²⁷ Begreppet *beneficial owner* förekommer även i OECD:s modellavtal och dess kommentarer. Eftersom Sverige har vid utformningen och domstolar vid tolkning av skatteavtal använt sig av modellavtalet har det setts lämpligt att söka en bredare förståelse för begreppets innebörd i modellavtalet.²⁸ Därutöver återfinns begreppet i ränte-/royaltydirektivet och liknande innebörd finns i kupongskattelagen.²⁹ Definitionen i ränte-/royaltydirektivet är av vikt för tolkningen ur ett EU-rättsligt perspektiv som även påverkar hur begreppet tillämpas i svensk internrätt. Det bör påpekas i sammanhanget att domstolarnas tolkning enligt modellavtalet gäller främst innebörden enligt de ingångna modellavtalen, vilken inverkan det har på liknande begrepp i internrätten råder det skilda uppfattningar om i doktrin.³⁰

Doktrin har ständigt närvarat i alla delar som utrönas och analyseras. Detta p.g.a. den bristande förklaringen av begreppet i svensk internrätt och den tunna praxis som hunnit utvecklas. Doktrin har varit viktig för förståelsen av vilka konflikter rekvisiten för med sig och hur begreppet har tolkas inom svensk internrätt.

---

²⁶ HFDs dom 2012-05-21 mål nr. 6063-11

²⁷ Prop. 2008/09:65 s. 61.

²⁸ Se bl.a. HFD 2011 not. 59 & Kleist, *Dubbelbeskattningsavtals tillämplighet på inkomster som härrör från hemviststaten eller tredje land*, Skattenytt, 2005, s. 138 f.

²⁹ Se Model Tax Convention on Income and on Capital (2010) – Art. 10-12; Kupongskattelagen (1970:624) 2 §; Ränte/royaltydirektivet (2003/49/EG) Art. 1.1 och 1.4.

³⁰ Se till exempel: Dahlberg, *Internationell beskattning*, Studentlitteratur, 2005, s. 152 f.f.; Kleist, *Methods for Elimination of Double Taxation under Tax Treaties*, Lustus, 2012b, s. 68 f.f.

1.5 Disposition

Studien börjar i andra kapitlet med att presentera bakgrunden till varför reglerna om avdragsbegränsningar införts i svensk internrätt. Avsnittet innefattar ett exempel på hur ett skatteupplägg som regelverket ska förhindra kan se ut. Som avslut kommer vilka förändringar som skett av regelverket i och med revideringen. I kapitel tre analyseras vilka uttryck och rekvisit som återfinns i den nuvarande lagtexten i 24 kap. 10 a-f. §§ IL. Uppsatsen fjärde avsnitt tillägnas till det svenska rättsfall, dithörande förhandsbesked och SKV ställningstaganden på området, kommer tillsammans besvarar studiens första frågeställning. Studien övergår sedan till den betydelse begreppet *beneficial owner* har i OECD:s modellavtal och ränte-/royaltydirektivet i kapitel 5. För att stärka uppfattningen av skillnaderna hur begreppet tolkas internationellt i jämförelse med den svenska tolkningen kommer kapitel 6 att analysera utländsk praxis. Studien konkluderas genom att knyta ihop arbetet med sammanfattningar och slutsatser i det avslutande kapitlet.

2. Upprinnelsen till 24:10 a-f. §§ IL

2.1 Bakgrunden till begränsningarna

I den hemställan som SKV kom med till finansdepartementet 2008 har verket identifierat ett antal koncerninterna skatteplaneringsförfaranden som inneburit att företag i intressegemenskap har undkommit eller mildrat beskattningen. Enkelt förklarar innebär dessa förfaranden att ränteavdrag gjorts i Sverige och motsvarande ränteinkomst beskattas lågt eller inte alls i utlandet.³¹ Incitamenten som föranlett dessa förfaranden enligt SKV är 2003 års regler om att ingen skatt utgår på varken avyttring av eller utdelning på näringsbetingade aktier tillsammans med reglerna om obegränsad avdragsrätt för räntebetalningar. Den beräknade förlusten av skatteinkomster som SKV vid den tiden gjorde var 7 miljarder kr årligen.³² SKV har vid denna tid försökt angripa dessa förfaranden

---

³¹ SKV, promemoria 2008-06-23, dnr: 131-348803-08/113, s. 5.

³² Skattesatsen år 2008 var 28 procent. 25 miljarder multiplicerat med 0,28 är 7 miljarder kr i förlorade skatteintäkter.

med skatteflyktslagen utan framgång.³³ Domstolarna har funnit att alla de rekvisit som måste vara uppfyllda i skatteflyktslagen inte legat för hands.³⁴ Rekvisiten som ska vara uppfyllda i skatteflyktslagen diskuteras inte i denna studie. Här nedan upplyses om hur ett förfarande kan se ut tillsammans med grafisk illustration.

2.2 Exempel på skatteplanering med ränteavdrag

Antag att en koncern har ett utländskt moderbolag som heter **U-MB**. Moderbolaget äger, direkt eller indirekt, 100 procent av rösterna i ett svenskt rörelsedrivet bolag, **Sv-R**.³⁵ Koncernen vill nu minska beskattningen av resultaten hos **Sv-R**. För att uppnå effekten, tänker koncernen överföra en del av resultatet från **Sv-R** till ett annat bolag, **An-B**, i koncernen som inte beskattas i Sverige. Bolagsskattesatsen är lägre i det land som **An-B** beskattas i.

Sv-R kan inte enligt 35 kap. IL lämna koncernbidrag med avdragsrätt till **An-B**, då rekvisiten om att mottagaren ska beskattas för bidraget i Sverige inte är uppfyllt. Helt lagligt är det inte heller möjligt att med hjälp av internprissättningsförfaranden reducera resultatet i **Sv-R** genom att överföra tillgångar eller tjänster till underpris från **Sv-R** till **An-B**.³⁶

Vid en oriktig prissättning kan överföringen justeras med hjälp av korrigeringsregeln i 14 kap. 19 § IL.³⁷ De transaktioner som kan vidtas istället för koncernbidrag eller felaktig prissättning för att uppnå det tänkta resultatet är att **U-MB** bildar ett nytt svenskt aktiebolag, **Ny-B**. Därefter överlåter **U-MB** det svenska bolaget, **Sv-R** till **Ny-B** för marknadsmässigt pris. Istället för att **Ny-B** ska betala summan direkt till **U-MB**, erhåller moderbolaget en revers från **Ny-B**, d.v.s. ett löpande skuldebrev. Den villkorade ränta i reversen är enhetlig med den marknadsmässiga räntan.

---

³³ Prop. 2008/09:65, s. 30.

³⁴ Se RÅ 2007 ref. 84 & 85.

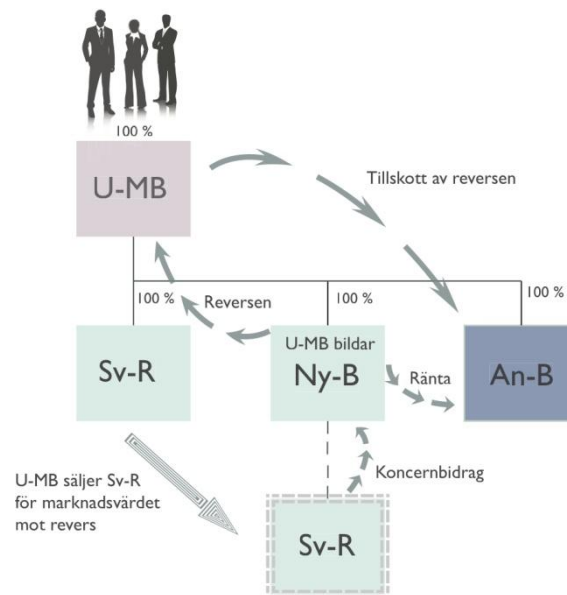
³⁵ Det finns inga krav på att ägarstrukturen måste vara 100 procentigt. Värt att nämna om detta exempel, då koncernbidrag lämnas, är att det krävs att reglerna i IL 35 kap. är uppfyllda och vad gäller ägarstruktur att 2 § samma lag är uppfyllt.

³⁶ Troligen det vanligaste metoden för överföring av kapital mellan bolag i intressegemenskap är genom internprissättning, dock kan det vara svårt att överföra stora summor vid ett och samma tillfälle eller under kort tid. Se Kleist, OECD:s rapport Addressing Base Erosion and Profit Shifting. Skattenytt, 2013b, s. 535 f.f. & Monsenego, En överblick över BEPS-projektet. Skattenytt, 2014, s. 2 f.f.

³⁷ SKV promemoria, dnr 131-348803-08/113, s. 16.

För att åtnjuta den förmånliga skattenivån som föreligger i det land som **An-B** befinner sig i överlämnar **U-MB** reversen till **An-B** som ett kapitaltillskott. Nu sker betalningen från **Ny-B** till **An-B** där ränteintäkten beskattas med en lägre nivå. Ett problem som kvarstår i detta läge är att om **Ny-B** inte bedriver någon verksamhet som inbringar inkomster kan den inte betala skulden. Problemet kan lösas på olika sätt. En variant är att **Ny-B** och **Sv-R** slås samman genom en fusion och på så sätt kan pengarna som **Sv-R** inbringar användas till betalningen. Den andra lösningen, den som grafiskt illustrera i figur 1, innebär att räntebetalningen som **Ny-B** gör till **An-B** finansieras med avdragsgilla koncernbidrag från **Sv-R** till **Ny-B**.³⁸

Figur 1: Slussning av inkomst, egen figur.

För att förfarandet ovan ska uppnå den önskade effekten krävs det att **U-MB** inte är placerat i ett land som har effektiva CFC-regler.³⁹ Ytterligare hinder för ett sådant upplägg skulle vara om landet har effektiva regler för räntesnurror, som t.ex. *thin capitalization rules*.⁴⁰

Exemplet är ett förfarandemönster som idag alltså inte är godkänt. Mönstret är inspirerat av det förfarande som finns i propositionen och som legat till grund för

³⁸ Ibid, s. 17 & Prop. 2008/09:65, s. 36.

³⁹ *Controlled Foreign Company (CFC)* – Vilka återfinns i 39a kap IL.

⁴⁰ *Thin Capitalization rules*, är regler som reglerar förhållandet mellan eget kapital och främmande kapital (belånat kapital).

lagstiftningen.⁴¹ Det bör påpekas att förfarandet som SKV beskriver i sin promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för räntor m.m. på vissa skulder*⁴², är densamma som finns med i propositionen och är ett relativt okomplicerat förfarande, där det endast finns ett *slussningsled*. Vidare tar exemplet inte med upplägg som inkluderar ett externt lån som ska ersätta det interna lånet genom s.k. *back-to-back-lån*, vilket regleras i 24 kap. 10 c §. Att exemplet som SKV beskriver i promemorian är okomplicerad är en fördel för läsaren, då studien allt efter hand kommer beskriva mer tekniska begrepp och förfaranden vilket gör det lättare för läsaren att bygga vidare på detta exempel. Exemplet innehåller dock de grundläggande principerna för hur förfaranden kan se ut.

De regler som infördes 2009 begränsade rätten till avdrag för räntekostnader som gällde förvärv av koncerninterna delägarrätter. En viktig detalj i regelverket, vilket studien återkommer till i kapitel 3, är att avdragsbegränsning för ränteutgifter föreligger inte om skulden är huvudsakligen affärsmässigt motiverad. Det skulle visa sig att de införda lagarna täckte ett alldeles för snävt område och lätta att kringgå. SKV upptäckte en anpassning till de nya reglerna och att lån gällande delägarrätter byttes ut mot andra lån.⁴³

2.3 Revideringen av 24 kap. 10 a-e §§

Redan i den promemoria som SKV överlämnade till staten 2008 framfördes det önskemål av strängare regler för begränsningar av avdragsrätten. SKV påpekade att det inte endast gällde interna lån för förvärv av interna delägarrätter som urholkade skattebasen.⁴⁴ Eftersom SKV inte hade vidare underlag vid det tillfället på andra upplägg eller omfattningen av dem, infördes inte ytterligare begränsningar. Regeringen gav verket till uppgift att fortsätta kartläggningen av ränteavdrag och vilket skulle kunna ligga till grund för framtida ändringar av reglerna om avdragsbegränsningar.⁴⁵ SKV kartläggning resulterade i ytterligare två rapporter där verket framlägger bevis för att företagen fortfarande i stor

---

⁴¹ Prop. 2008/09:65, s. 34-35.

⁴² SKV promemoria, dnr 131-348803-08/113.

⁴³ Prop. 20012/13:1, s. 219-221.

⁴⁴ SKV promemoria, dnr 131-348803-08/113, s. 20-21.

⁴⁵ Prop. 2008/09:65, s. 74-75; Prop. 2012/13:1 s. 218.

utsträckning använder sig av skuldsättning vid såväl interna som externa förvärv av delägarätter.

Bristerna med den gamla lagstiftningen som framförs av SKV och påpekas i 2013 års budgetproposition är främst den anpassning som skett av företagen till det dåvarande lagrummets tioprocentsregel i 24 kap. 10 d § IL. Där företagens koncernstrukturer är anpassade så att mottagaren av räntan beskattas med minst tio procent och därav varit berättigad till avdrag för ränteutgiften. Olika tillfrågade parter diskuterar olika lösningar i propositionen, där bl.a. förslaget om att höja skattenivån i likhet med *CFC-reglerna* i 39a kap IL anförs eller införande av underkapitaliseringsregler.⁴⁶ SKV kartläggning har visat att företagen enkelt kan komma runt reglerna, genom att interna lån vid köp av delägarätter istället byts ut mot externa lån vid liknande förfarande. Vidare menar SKV att de gamla reglerna behandlar ett alldeles för snävt område och utelämnar skatteplanerings förfaranden där fordringar och utdelningar finansieras med lån.⁴⁷

Regeringen valde att inte inskränka på skattenivån och inte heller begränsa mer än vad som redan finns i lagrummet vad gäller avdragsmöjligheterna vid externa lån.⁴⁸ Den förändring som skedde i och med 2013 års budgetproposition är att de befintliga ränteavdragsbegränsningsreglerna utvidgades till att gälla ränteutgifter avseende alla skulder inom en intressegemenskap.⁴⁹ Utformningen av lagrummet kommer att presenteras närmare i kapitel tre.

2.4 Sammanfattning

Den erosion av den svenska skattebasen som SKV påpekade i sin kartläggning av avdragsmöjligheterna för ränteutgifter fick lagstiftaren att agera. De snabba åtgärderna som vidtogs, vilket lagstiftaren var medveten om, visade sig inte ge den önskade effekten fullt ut. Lagstiftarens medvetenhet om att de nya reglerna som presenterades i 24 kap. 10 a-e §§ IL inte var fullt välgrundade innebar att regeringen gav SKV fortsatt uppdrag att granska företagens agerande och anpassning till de nyutvecklade regelverket. Resultatet av arbetet medförde att nya

---

⁴⁶ Prop. 2012/13:1, s. 234-235.

⁴⁷ Ibid, s. 220.

⁴⁸ Ibid, s. 236.

⁴⁹ Ibid, s. 232.

regler introducerades i samband med budgetpropositionen för 2013 och implementerades första januari 2013.

3. Ränteavdragsbegränsningar 2013

3.1 Inledning

Här återges de viktigaste regler och rekvisit som 24 kap. 10 a-f. §§ IL innehåller. Vidare framhålls de diskussioner och oklarheter som finns kring reglerna och rekvisiten.

3.2 Tillämpning

Reglerna om avdragsbegränsningar för ränteutgifter är tillämpliga på alla lån mellan företag inom en intressegemenskap. Redan i kapitlets 10 a § finns formuleringen intressegemenskap, ett rekvisit som kan vara svår att avgöra. Den vägledning som ges är att intressegemenskap uppstår när ett företag, direkt eller indirekt, har *väsentligt inflytande* i det andra företaget. Det väsentliga inflytandet kan uppstå antingen genom traditionellt ägande av andelar, att företagen står under huvudsakligen gemensam ledning eller på annat sätt har väsentligt inflytande. När denna gräns går framgår dock inte i lagrummet. Flera remissinstanser framförde i förarbetena att detta rekvisit skapade rättsosäkerhet, något som regeringen bortsåg ifrån. Motiveringen var att rekvisitet finns i flera lagrum och är ett allmänt vedertaget begrepp.⁵⁰

I förarbetena till lagrummet 25a kap. 2 § IL, där uttrycket återfinns, diskuteras en gräns strax under 50 procent.⁵¹ I diskussionerna som fördes i förarbetena till Inkomstskattelagen (1999:1229), framhävs att en gräns över 40 procent i allmänhet kan konstituera ett intressegemenskap.⁵² Att gränsen kan vara betydligt lägre än 50 procent har även lyfts fram i doktrin och i Skogsföreningsfallet RÅ

---

⁵⁰ Prop. 2012/13:1, s. 239.

⁵¹ Prop. 2002/03:96 s. 171

⁵² Prop. 1999/2000:2 del 1 s. 502 f.f.

1983 Aa 225.⁵³ I de tidigare regler som infördes 2009 var kriteriet strängare då uttrycket var *bestämmande inflytande*. Ändringen till *väsentligt inflytande* kan ses som en signal att gränsen inte behöver överstiga 50 procent. Vart gränsen går för väsentligt inflytande går dock, som ovan visats, inte att fastställa med hjälp av lagrummet, förarbeten, praxis eller doktrin. Detta på grund av att lagrummet inte enbart lägger vikt på ägarandelar vid bedömningen, utan övriga omständigheter såsom delägarnas inbördes relationer, faktiskt agerande, förekomsten av formella och informella delägaravtal måste vägas in.⁵⁴ Detta rekvisit är även viktigt för att avgöra vilka ägande- och kontrollstrukturer som råder i intressegemenskapen som kan komma att avgöra om företaget kan anses vara den som faktiskt har rätt till inkomsten.⁵⁵

Huvudregeln i 24 kap. 10 b § IL innebär att ränteutgifter avseende en skuld till ett företag i intressegemenskapen inte är avdragsgill, oavsett vad lånet använts till, om inte annat följer av 10 d-e §§. Värt att i sammanhanget beakta är orsakerna som ledde till ändringen av lagrummet till att gälla alla lån. I förarbetet som föranledde till förändringen av lagrummet från 2012 anges anledningen vara problemet med att öronmärka lånet som ligger till grund för avdraget.⁵⁶ Svårigheten att bevisa vilken transaktion som gäller det interna förvärvet av delägarrätten blir mer problematiskt om låntagaren har flera lån eller redan har likvida medel till vilket det lånade medlen lyfts till.⁵⁷

Innan studien övergår till att analysera kompletteringsregeln ska 24 kap. 10 c § undersökas något närmare. Regeln ska förhindra kringgående av huvudregeln genom att förhindra förfaranden där ett externt skuldförhållande skapas i likhet med det interna skuldförhållandet, ett s.k. *back-to-back*-lån. Värt att notera med denna regel är att den inte är lika sträng som huvudregeln, d.v.s. den gäller endast skulder som avser delägarrätter och inte som huvudregeln som avser alla lån.⁵⁸ Regeringen ansåg att det inte var nödvändigt och menade att *back-to-back*-lån

---

⁵³ Samuelsson, *Regeringens slutliga förslag om effektivare ränteavdragsbegränsningar*, Skattenytt, 2012, s. 820 f.f; Inkomstskattelagen (1999:1229), djupkommentar till 24 kap. 10a §.

⁵⁴ SKV ställningstagande dnr 131-8239-13/111, avsnitt 4.

⁵⁵ Se SRN förhandsbesked, 2011-09-15 (dnr 71-10/D).

⁵⁶ Prop. 2012/13:1, s. 237.

⁵⁷ Dahlberg 2012, s. 216.

⁵⁸ Karnov, djupkommentar till 24 kap. 10 c § IL, kommentar 1323.

också begränsas till avdragsrätt om huvudsakliga skälet till förfarandet är skattemotiverat.⁵⁹

3.3 Tioprocentsregeln

Ett av undantagen från huvudregeln är den så kallade *tioprocentsregeln* vilket återfinns i 24 kap. 10 d § IL, och är en av de två undantagsregler för när avdrag för ränteutgifter ska medges.⁶⁰ Regeln innebär att ränteutgifter för interna lån inom intressegemenskapen får dras av om *inkomsten* som motsvarar ränteutgiften skulle ha beskattats med minst 10 procent enligt lagstiftningen i den stat där det företag inom intressegemenskapen som *faktiskt har rätt till inkomsten* hör hemma, om företaget bara skulle haft den inkomsten. I tredje stycket samma paragraf anges att tioprocentsregeln gäller inte om det *huvudsakliga skälet* till skuldförhållandet inom intressegemenskapen endast uppkommit för att få en väsentlig skatteförmån, det vill säga ett undantag från undantaget.

Det bör observeras att paragrafen genomgående använder begreppet inkomst och inte ränteinkomst. Syftet är att motverka möjligheterna för mottagaren av ränteinkomsten att kunna utnyttja andra länders lagar där benämningen kan vara något annat. Vidare har den nya paragrafen slopat den s.k. *omvända ventilen*, som innebar att avdrag medgavs inte om företaget som faktiskt hade rätt till inkomsten hade möjlighet att få avdrag för utdelning. Svårigheterna med att tillämpa den omvända ventilen ledde till att rekvisitet ändrades till att avdrag inte medges om det huvudsakliga skälet för skuldförhållandet var att få en skatteförmån, som införts i tredje stycket.⁶¹ Även om företaget beskattas med 10 procent, finns det nu möjlighet att vägra avdrag för ränteutgiften. Förändringen infördes för att förhindra aggressiv skatteplanering med ränteavdrag.⁶² För att rekvisitet, *huvudsakliga skälet*, ska anses uppfyllt krävs det att förfarandet till 75 procent eller mer är skattemotiverat.⁶³ Tanken med regelverket är att affärsmässigt motiverade skuldförhållanden inte ska träffas av ränteavdragsbegränsningarna.

---

⁵⁹ Prop. 2012/13:1, s. 216.

⁶⁰ Carneborn, *Nya tioprocentsregeln - En ren beräkningsregel?*, Skattenytt 2013, s. 46.

⁶¹ Prop. 2012/13:1, s. 250.

⁶² Ibid, s. 251.

⁶³ Prop. 1999/2000:2, del 1, avsnitt 7.2.4. s. 498.

Det nya undantaget från tioprocentsregeln som finns i 10 d § 3 st. innehåller begreppen *huvudsakliga* och *väsentlig*. Dessa begrepp kritiserades av många instanser som lämnade sina yttranden till regeringen. Skälet var svårigheterna att avgöra när dessa gränser föreligger, vem som kan avgöra det och hur det ska tillämpas.⁶⁴ Undantagsregeln har utsatts för mycket kritik även i doktrin, där den har beskyllts att vara en ren beräkningsregel.⁶⁵ Att regeln skulle vara en beräkningsregel var dock inte tänkt av lagstiftaren då det i förarbetet påpekas att en samlad bedömning av de enskilda fallen ska göras för att avgöra om transaktionen är att se som väsentligt skattedriven. Lagstiftaren har avsiktligt angett att det inte går på ett uttömmande sätt ange vilka faktorer som ska beaktas. Dock anges att bedömningen om transaktionen har vidtagits endast för att uppnå en väsentlig skatteförmån ska både göras ur gäldenärens och ur borgenärens perspektiv, samt beakta om tillskott kunnat lämnas istället för lån.⁶⁶ För att avgöra om inkomsten har beskattats med minst 10 procent ska det göras ett *hypotetiskt test*. Studien kommer inte att behandla hypotetiska testet vidare, utan vägledning kan hämtas i lagmotiven.⁶⁷

Paragrafen innehåller många diffusa uttryck som lämnar utrymme för subjektiva bedömningar vilket har kritiserats av flera inblandade parter i lagmotivet.⁶⁸ Ytterligare ett uttryck i lagrummet som är problematiskt är innebörden av *den som faktiskt har rätt till inkomsten*. Uttrycket kommer att behandlas i avsnittet nedan tillsammans med de tekniska förfaranden där räntebetalningar slussas vidare vilket uttrycket har för avsikt att förhindra. Lagstiftaren vill förhindra avdragsmöjligheterna för sådana ränteutgifter som slussas vidare genom upplägg som enbart är skattemotiverade.

3.4 Den som faktiskt har rätt till inkomsten

I 24 kap. 10 d § återfinns begreppet det företag inom intressegemenskapen *som faktiskt har rätt till inkomsten*⁶⁹ i första och andra stycket. Som nämnt i avgränsningen analyseras inte andra stycket eftersom den riktar sig mot företag

---

⁶⁴ Prop. 2012/13:1, s. 251, 253.

⁶⁵ Se Carneborn, s. 50 & Samuelsson, s. 823 f.

⁶⁶ Prop. 2012/13:1, s. 253 f.

⁶⁷ Prop. 2008/09:65, s. 59-60, 85-87 & Prop. 2012/13:1, s. 216-217, 254.

⁶⁸ Prop. 2012/13:1, s. 245-246.

⁶⁹ I fortsättningen benämnt *den* som faktiskt har rätt till inkomsten.

som är skyldiga till avkastningsskatt eller beskattas på likartat sätt. Betydelsen av begreppet är dock den samma. Avsikten med uttrycket är att beskattning med minst 10 procent ska ske hos den mottagare som ska ta emot den inkomst som motsvaras av ränteutgiften för egen del, det vill säga att det mottagande företaget ska vara den verkliga och rättmätiga ägaren som uppbär de ekonomiska fördelarna.⁷⁰ Med andra ord räcker det inte med att endast officiellt ha rätt till inkomsten för att avdrag för ränteutgiften ska medges. Dessutom räcker det inte med att det företag inom intressegemenskapen som mottar inkomsten beskattas med minst 10 procent i ett första led, för att sedan slussa vidare inkomsten till ett eller flera företag innan det når *den som faktiskt har rätt till inkomsten* i ett lågskatteland.⁷¹ Kapitalet kan vidareutlånas utan att detta ska anses vara en slussning av inkomsten. Exempel på normala transaktioner som anses vara affärsmässigt motiverade är när koncerner använder sig av internbanker eller *cash-pools* som lånar upp kapital externt som sedan vidareutlånas till ett eller fler företag inom intressegemenskapen.⁷² Tolkningen av uttrycket är av central betydelse för hur tioprocentregeln ska tillämpas.

Som ovan nämnts innebär uttrycket att det ska vara den verkliga och rättmätige ägaren som erhåller inkomsten i det första ledet som beskattas med minst 10 procent för att avdrag ska medges. Vad innebär det då att vara den verkliga och rättmätiga ägaren? I förarbetet till lagen anges det att begreppet ska likställas med begreppet *beneficial owner*.⁷³ Uttrycket *beneficial owner* har sitt ursprung i engelsk civilrätt.⁷⁴ Som nämdes i inledningen användes den i skatteavtalet mellan Storbritannien och USA. Framförallt har begreppet använts vid reglering av *trusts* som normalt sett inte är en juridisk person. Egendom placeras i en trust och förvaltas av en trustee som är förvaltaren och står som ägare av egendomen. Förmånstagaren av trusten är dock inte trustee, utan anses endast som *legal owner* av trustegendomen medans *the beneficial owner* anses vara trustens förmånstagare.⁷⁵

---

⁷⁰ Prop. 2008/09:65, s. 61.

⁷¹ Prop. 2008/09:65, s. 61

⁷² Karnov, djupkommentar till 24 kap. 10 d § IL, kommentar 1328

⁷³ Ibid, s. 61.

⁷⁴ Weeghel, *The Improper Use of Tax Treaties*, Kluwer Law International, 1998, s. 65

⁷⁵ Slapper et al, *The English Legal System*, Routledge Cavendish, 2006, s. 607 f.f.

Inom svensk rätt bedöms inte vem som är skatteskyldig för en inkomst på grundval av vem som bär på äganderätten samt den indelning som finns i den anglosaxiska rätten på formellt ägande respektive ekonomiskt ägande.⁷⁶ Även i de andra lagrum inom svensk rätt som begreppet uppkommer i är uttrycket likställt med den internationella användningen av begreppet *beneficial owner*. Att det uppkommer tolkningsproblematik inom den svenska internrätten är inte så konstigt då innebörden inte har definierats inom svensk rätt, utan lagstiftaren har hänvisat till det internationella begreppet som saknar förankring i svensk rätt.

I internationella sammanhang och jurisdiktion har begreppet *beneficial owner* fått betydelse genom bland annat olika länders internrätt och att begreppet återfinns i OECD:s modellavtal, i 10-12 artiklarna.⁷⁷ Studien återkommer till OECD:s definition och vilket sammanhang det används i skatteavtalen i kapitel 5. Det samma gäller för begreppets användning i ränte-/royalty direktivet. Innan studien övergår till hur begreppet *beneficial owner* har tolkats av HFD i den praxis som finns i Sverige ska den sista viktiga rekvisitet i ränteavdragsbegränsningsreglerna återges, den s.k. ventilen där begreppet *den som faktiskt har rätt till inkomsten* återkommer.

3.5 Ventilen

För att inte försvåra affärsmässigt motiverade transaktioner har lagstiftaren infört regler som tillåter avdrag för ränteutgifter även om beskattningen understiger 10 procent i 24 kap. 10 e § IL. Regeringen tillsammans med de instanser som varit inblandade i förberedningen av lagrummet var alla eniga om att det behövdes en säkerhetsventil som medger avdrag även om det föreligger en väldigt låg beskattning. Undantaget kräver att transaktionens syfte huvudsakligen är utförd av affärsmässiga skäl.⁷⁸ För att rekvisiten, *huvudsakligen affärsmässigt motiverad*, ska vara uppfylld ska det särskilt beaktas om skuldförhållandet skulle ha kunnat finansieras med tillskott istället från det företag som innehar fordran eller från det företag som genom ägarandelar, direkt eller indirekt, har ett väsentligt inflytande i

---

⁷⁶ Kleist 2012a, Skattenytt s. 619.

⁷⁷ OECD Model Tax Convention on Income and on Capital, 2010.

⁷⁸ Prop. 2008/09:65, s. 66.

det låntagande företaget.⁷⁹ Lagrummet anger att det väsentliga inflytandet även kan ske på *annat sätt*.

Ventilen infördes redan i 2009 års lagtext av ränteavdragsbegränsningsreglerna och revideringen innebar praktiskt taget bara redaktionella förändringar och ett bredare användningsområde då det nu avser alla lån.⁸⁰ Även i ventilen uppkommer uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten*. Samma krav ställs i denna paragraf, att ränteavdraget medges endast om det företag som faktiskt har rätt till inkomsten som motsvarar ränteutgiften hör hemma i en stat inom EU-samarbetsområdet eller vilket Sverige ingått ett skatteavtal som stipulerar annat.⁸¹ Att det mottagande företaget ska ingå inom ESS-området eller vilket Sverige ingått ett skatteavtal med är den stora förändring som skett från tidigare paragraf.⁸²

3.6 Sammanfattning av analysen

Reglerna om avdragsbegränsningar för ränteutgifter i 24 kap. 10 a-f. §§ IL är som ovan framgår omfattande. Framförallt innehåller lagrummet många regler och rekvisit som måste uppfyllas. Efter en genomgång av reglerna har det visat sig att det finns många definitioner och uttryck som är svårtolkade. Bland annat har begrepp som *intressegemenskap*, *väsentligt inflytande*, *huvudsakligen affärsmässigt motiverad* och *den som faktiskt har rätt till inkomsten*, skapat gränsdragningsproblematik. Även om uttrycken återfinns i olika lagrum och sammanhang har det visat sig att begreppen inte alltid tolkas lika. Många tillfrågade i förarbetena till lagrummet har påpekat att gränsdragningsproblematiken skapat svårigheter för företagen att bedöma om rekvisiten är uppfyllda vilket inneburit en rättsosäkerhet.⁸³

Förväntningarna på förändring och förtydliganden av lagrummet i och med revideringen 2013 så gott som uteblev. De tydligaste förändringar som skett är att reglerna nu omfattar alla koncerninterna lån, oavsett vad lånet begagnats till. Undantaget av ränteavdragsbegränsningarna i ventilen är efter revideringen

---

⁷⁹ Prop. 2012/13:1, s. 254.

⁸⁰ Prop. 2012/13:1, s. 257.

⁸¹ Prop. 2012/13:1, s. 254 & Carneborn, s. 47.

⁸² Tivéus, *Regeringen föreslår skärpta ränteavdragsbegränsningsregler*, Skattenytt, 2012, s. 264.

⁸³ Prop. 2012/13:1, s. 238, 246, 256; Prop. 2008/09:65, s. 56, 57, 63, 67.

begränsat till räntemottagare inom EES-området. I och med avsaknaden av förtydliganden har reglerna blivit tekniskt komplicerade. Där beräkningar står för hands för att avgöra vart gränsdragningarna går. Detta kan vara en av anledningarna till att SKV i sin kartläggning funnit anpassningar till dessa beräknade gränser.

Lagstiftaren har haft för avsikt och motiverat att bedömningar ska ske i de enskilda fallen, vilket ställt stora krav på domstolarna och en rättsosäkerhet för företagen.⁸⁴ Lagrummet ska förhindra möjligheterna till avdrag för ränteutgiften när inkomsten slussas vidare till den som faktiskt har rätt till inkomsten efter att i första led ha beskattats med minst 10 procent. Detta innebär att SKV fortfarande behöver följa strömmarna av lån för att avgöra vem som är den som faktiskt har rätt till inkomsten. Då regelverket ändrades till att gälla alla interna lån oavsett vad kapitalet lånats till är frågan om inte den administrativa problematiken med att öronmärka lånen fortfarande kvarstår med gällande regelverk.⁸⁵

4. Svensk Praxis

4.1 HFD 2012 not. 24 & SRN Ställningstaganden

I detta kapitel ska studien närmare analysera HFD 2012 not. 24, som är det enda svenska rättsfallet som avgjort frågan vem som ska anses ha rätt till inkomsten.⁸⁶ Analysen sker även till stor del av förhandsbeskedet som ligger till grund för domen. I detta kapitel ska den första delfrågan besvaras. Genom att klargöra *hur HFD bedömt att begreppet "den som faktiskt har rätt till inkomsten" ska tolkas vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna*, kommer studien närma sig det övergripande syfte.

---

⁸⁴ Samuelsson, s. 153 f.

⁸⁵ Tivéus, s. 264.

⁸⁶ HFD 2012 not 24, Mål nr. 6063-11.

I en förfrågan till Skatterättsnämnden (SRN) om ett förhandsbesked gällande vilket företag i intressegemenskapen som faktiskt har rätt till en ränteinkomst, enligt reglerna i 24 kap. 10 d § IL kom SRN med ett förhandsbesked den 15 september 2011.⁸⁷ Bakgrunden var sådan att ett svenskt bolag, **S-AB**, hade en skuld till ett nederländskt bolag, **BV-N1**, inom samma koncern. Skulden hade uppstått genom att **BV-N1** hade överlåtit andelar i ett amerikanskt bolag, **A-Inc**, till **S-AB** mot en revers. **BV-N1** hade i sin tur tagit emot fordringsrätten från sitt nederländska dotterbolag, **BV-N2**, som hade förvärvat den från överlåtaren av andelarna. Förfarandet innebar att **BV-N1** kunde kvitta ränteintäkterna mot **BV-N2:s** räntekostnader enligt de nederländska skattereglerna. Förhållandena var vidare sådan att **BV-N2** innehade preferensaktier i **BV-N1**, som gav rätt till utdelning med ett belopp som motsvarade **BV-N1:s** ränteintäkter.⁸⁸ Vidare hade **BV-N2** skulder till två Amerikanska bolag. Ur amerikanskt skatterättsligt hänseende anses de nederländska bolagen vara filialer till de amerikanska bolagen, på grund av de amerikanska *check-the-box*-regler som innebär att ingen beskattning utgår på ränteinkomster till de amerikanska bolagen från de nederländska bolagen som anses vara en nullitet.⁸⁹

Frågan som sökande ville ha svar på var vilket bolag skulle ses som den som faktiskt hade rätt till räntan. Mottagaren i Nederländerna som hade en fordran på **Sv-AB** eller de amerikanska bolagen då medel motsvarade ränteintäkterna kunde delas ut till **BV-N2** som därefter betalats till de amerikanska bolagen som ränta, gällande den skuld som **BV-N2** hade till de amerikanska bolagen. Här nedan kommer en bild över flödena av räntebetalningarna och tekniken för hur intressegemenskapen slussade vidare inkomsten till *den som faktiskt har rätt till inkomsten enligt svensk internrätt*, se figur 2.⁹⁰

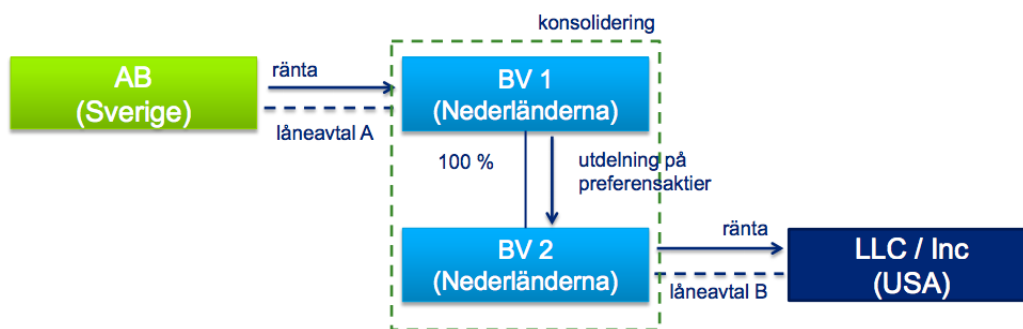
---

⁸⁷ Förhandsbeskedet meddelat av SRN: 2011-09-15 (dnr 71-10/D)

⁸⁸ Ibid

⁸⁹ Kleist, 2012a, s. 620.

⁹⁰ Deloitte-Skattedagarna 2012, Internationell beskattning & Kleist 2012a, s. 621.

Figur 2: Förfarandestruktur inom målet HFD 2012 not.24.

Bedömningen av SRN var att de amerikanska bolagen skulle ses som den rättmätige ägaren till inkomsten då det nederländska bolaget, **BV-N2**, finansierade sin skuld till de amerikanska bolagen genom utdelning på preferensaktier som **BV-N1** skickade till **BV-N2**. De ansåg att alla betalningsströmmar som skapats mellan bolagen, det vill säga ränta på skulden samt fodringen och utdelningen på preferensaktien uppgick till samma belopp och hade liknande räntevillkor som det svenska sökandebolagets skuld till **BV-N1**.⁹¹ I SRN förhandsbesked gjordes motiveringen genom att hänvisa till ränteavdragsbegränsningsreglerna. För att tioprocentregeln ska vara tillämplig påpekar SRN att det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten som motsvarar ränteutgiften ska kunna disponera och åtnjuta de ekonomiska fördelarna. Det är denna part som ska beskattas med 10 procent. Det räcker inte att endast ha formell rätt till inkomsten, för att sedan efter beskattning i ett första led med 10 procent inom intressegemenskapen slussa vidare inkomsten i ett eller flera led inom intressegemenskapen innan inkomsten når den rättmätiga ägaren.⁹² SRN framhöll vidare att transaktionerna inte var affärsmässigt motiverade och ansågs vara rent konstlade upplägg för att uppnå en 10 procentig beskattning. Ytterligare anledningar som framförs i förhandsbeskedet är bristen på autonomi över den mottagna ränteinkomsten av **BV-N1**, som inte kunde anses vara till annan användning än till att finansiera utdelningen på preferensaktierna till **BV-N2**.⁹³ Detta argument stöddes genom SRN påpekande av det åtagande som ett av de amerikanska bolagen utfäst, vilket innebar ett finansiellt stöd till **BV-N2** om inte

⁹¹ Förhandsbeskedet meddelat av SRN: 2011-09-15 (dnr 71-10/D)

⁹² Ibid.

⁹³ Ibid.

BV-N1 kunde betala utdelningen på preferensaktierna.⁹⁴ Slutligen förs diskussioner om vilka krav som måste uppfyllas för att tioprocentsregeln eller ventilen skulle vara tillämplig. Ventilen avfärdas då SRN anser att tillskott hade kunnat lämnas mellan berörda bolag och att beskattning över 10 procent är uppfyllt i det första ledet men inte när inkomsten slussas vidare till det amerikanska bolaget, som är den slutliga mottagare och vilka SRN anser vara den som faktiskt har rätt till inkomsten. Därav nekades det svenska sökandebolaget avdrag för sina ränteutgifter. HFD gör samma bedömning och fastställer SRN förhandsbesked.⁹⁵

Rättshandlingarna från HFD 2012 not. 24, börjar med att förklara att det inte finns någon allmänt accepterad tolkning av uttrycket *beneficial owner*. Istället måste man tolka uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten* efter vad regleringen syftar till, nämligen kringgående av tioprocentsregeln. Vidare bedömer domstolen att tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna inte strider mot artikel 11 i skatteavtalet.⁹⁶ De som var skiljaktiga i målet hade annan uppfattning om hur tolkningen av begreppet *beneficial owner* bör tydas. Där hänvisningar görs till ränte-/royaltydirektivet och diskussionerna som fördes i förarbetena till 6a Kap. IL, vilket närmare berörs i studiens kommande kapitel.

4.2 Slutsatser av domen

I skatteavtalet mellan länderna förekommer begreppet *beneficial owner* i artikel 11 som avser räntor, dock anges inte någon närmare förklaring av vad begreppet innebär. Artikel 3 punkt 2 i skatteavtalet förklarar att begrepp som inte närmare definieras i avtalet, ska innebörden sökas och tolkas enligt landets internt rätt.⁹⁷ Intressant här är att svensk lagstiftning har valt att *den som faktiskt har rätt till inkomsten* ska tolkas i enlighet med *beneficial owner*, där förarbetena åter hänvisar till den internationella innebörden. De förklaringar som ges i förarbetena är rent tekniska om hur lagrummet i 24 kap. 10 d-e §§ IL, vad gäller undantagsreglerna, ska tolkas. *Beneficial owner* begreppet tolkas till den skatteskyldiges nackdel i målet och ränteavdrag medges inte eftersom det

---

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ HFD 2012 not. 24, Mål nr. 6063-11, s. 2.

⁹⁶ HFD 2012 not 24, Mål nr. 6063-11, s. 2-3.

⁹⁷ OECD:s Model Tax Convention on Income and on Capital, Art. 3 p. 2.

amerikanska bolaget inte beskattas med 10 procent. SRN förklarar i förhandsbeskedet att orsaken till att avdrag inte medges är att ingen beskattning av inkomsten sker i det amerikanska bolaget, vilket skulle kunna tyda på att slussningen skulle ha accepterats om beskattning med 10 procent skett. Vilket skulle innebära att det finns en möjlighet till att SRN skulle tillåta avdrag för ränteutgifter även om det mottagande företaget i det första ledet inte är *den som faktiskt har rätt till inkomsten*.

De slutsatser som de skiljaktiga i målet framhöll är värt att reflektera över. Den tolkning av uttrycket *beneficial owner* som de skiljaktiga hänvisar till, är den internationella innebörden som brukas i OECD:s modellavtal samt i ränte-/royaltydirektivet.⁹⁸ Resonemanget som förs är bland annat direktivets införande i svensk internrätt. De skiljaktiga hänvisar där till hur begreppet tolkats i förarbetena till 6a kap. IL, en diskussion om en svensk översättning av begreppet *beneficial owner*.⁹⁹ Vad som sägs är att ett företag är den som har rätt till räntan endast om det tar emot betalningarna för egen del och inte som representant, förvaltare eller bemyndigad undertecknande för någon annan person.¹⁰⁰ Av resonemanget i förarbetena menade de skiljaktiga att det nederländska bolaget var att anse som *beneficial owner*, då bolaget inte hade någon skyldighet att vidarebefordra ränteinkomsten till det amerikanska bolaget. De skiljaktiga menade att avdrag bör medges då ytterligare omständigheter talar för det. Man lyfter fram det faktum att ett beslut om utdelning måste ske för att det nederländska bolaget ska kunna utföra utdelningen och det därav saknas ett samband mellan ränteinkomsten och motsvarande ränteutgift.¹⁰¹ Detta tyder på att den som faktiskt har rätt till inkomsten är det nederländska bolaget enligt den internationella tolkningen av begreppet.

Avgörandet har uppmärksammats då tolkningen av begreppet som SRN och domstolen gjort följer strikt uttalandena om slussning som gjorts i förarbetena till ränteavdragsbegränsningsreglerna, utan hänsyn till hur begreppet tolkas i andra sammanhang där uttrycket uppkommer. Frågan som ställts i doktrin är vilken

---

⁹⁸ SRN dnr 71-10/D

⁹⁹ SRN dnr 71-10/D

¹⁰⁰ Prop. 2003/04:126, s. 45.

¹⁰¹ SRN dnr 71-10/D

betydelse avgörandet kan innebära för innebörden av begreppet som återfinns i andra sammanhang än de i ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. IL.¹⁰² Eftersom begreppet inte prövats vid fler tillfällen och andra sammanhang inom svensk internrätt är frågan högst oklar.

I ett ställningstagande från den 22 januari 2013, för SKV diskussioner om fallet ovan och ett hypotetiskt förfarande där inkomsten slussas mellan en stapel av företag inom en intressegemenskap. Kommentarererna som SKV gör i ställningstagandet förtydligar otydligheten i begreppets innebörd i 24 kap. 10 a-f. §§ IL.¹⁰³ Vad gäller förhandsbeskedet som ovan analyserats anför SKV:

...omständigheten att kedjan av överföringar innehåller ett led med innebörden att beslut om utdelning måste fattas inte i sig utesluter att ett företag senare i kedjan anses vara det företag som faktiskt har rätt till inkomsten i den mening som avses i ifrågavarande regel.

SKV nämner att utgångspunkten är att moderbolaget är *den som faktiskt har rätt till inkomsten* och att ränteintäkter till moderbolaget inte blir beskattad.¹⁰⁴ Frågan som besvaras av SKV är om avdrag för ränteutgifterna i båda led kan nekas samtidigt som ränteinkomsten beskattas i det andra ledet. SKV förklarar att förekommer det inte beskattning i ett av leden finns det fog för att neka avdrag men att det måste bedömas i det enskilda fallet.¹⁰⁵ Vidare anger verket att möjlighet finns för att avdrag nekas i båda leden, fast beskattning sker i ett led eftersom beskattningen inte sker hos det företag som anses vara *den som faktiskt har rätt till inkomsten*. Av det ovan anförda går det att utläsa att SKV tolkning av begreppet i viss mån är strängare och går längre än den internationella innebörden och vad regleringen i 24 kap. 10 a-f. §§ IL är avsedd till. Det är något som SKV noterar men argumenterar för sitt ställningstagande med hänvisning till att HFD dömt i linje med deras förslag och bristen på vägledning i svensk internrätt.¹⁰⁶

---

¹⁰² Kleist 2012a, s. 623-624.

¹⁰³ SKV ställningstagande, dnr 131-8239-13/111.

¹⁰⁴ SKV ställningstagande, dnr 131-8239-13/111, rubrik 4.

¹⁰⁵ Ibid, rubrik 4.

¹⁰⁶ Ibid, rubrik 4.

5. OECD:s & Direktivets Tolkning

5.1 Inledning

I detta kapitel ska användningen av begreppet *beneficial owner* i OECD:s modellavtal samt i EU:s ränte-/royaltydirektiv utrönas, för att se hur uttrycket förhåller sig till definitionen i kompletteringsregeln. Det bör noteras att kapitlet inte avser att analysera alla artiklar som begreppet *beneficial owner* förekommer i. Tanken är att analysera vad begreppet har för syfte i direktivet och de standarder som utges av OECD. För att förstå betydelsen av *beneficial owner* enligt OECD är en historisk genomgång av begreppet nödvändig då förtydliganden och utvidgningar med jämna mellanrum har tillförts.

5.2 Användningen av *Beneficial Owner* i Art. 10-12

Artikel 10 modellavtalet berör vilken stat som ska ha rätt till beskattning av utdelning, där uttrycket används för att tala om att *the beneficial owner of the dividends* för med sig begränsningar för källstatens beskattningsrätt. Avtalets artikel anger ett tak för den skatt som får utgå på utdelningen av det utdelande bolagets hemviststat med kravet att *the beneficial owner of the dividends is a resident of the other Contracting State*.¹⁰⁷ Modellavtalets artikel 11 berör beskattning av ränta och begreppet uttrycks där som *the beneficial owner of the interest*. Artikeln anger att räntan ska beskattas i den stat där mottagaren är bosatt, det vill säga av mottagarens hemviststat, dock ger artikeln möjlighet för källstaten att beskatta räntan. Som i artikel 10 finns det ett tak för hur mycket skatt källstaten får beskatta räntan, med kravet att *the beneficial owner of the dividends is a resident of the other Contracting State*.¹⁰⁸

Royalty inkomster ska enbart beskattas i den stat där mottagaren har hemvist, och för det krävs att royaltien är "beneficially owned" av mottagare för att beskattning ska ske av hemviststaten.¹⁰⁹ Det som ter sig lika i artiklarna är att lindring av

---

¹⁰⁷ Art. 10.1 och 10.2 OECD:s modellavtal.

¹⁰⁸ Art. 11.1 och 11.2 OECD:s modellavtal.

¹⁰⁹ Art 12.1 OECD:s modellavtal.

beskattningen medges endast till den som har rätt till inkomsten. Vad gäller artikel 10-11 är inte källstaten förpliktad att ge upp sin rätt att beskatta inkomsterna enbart därför att inkomsten blir erhållen *direkt* av en mottagare med hemvist i en stat som källstaten slutit skatteavtal med. Det finns ett gemensamt undantag för när källstaten har beskattningsrätten inom dessa artiklar vilket är när ett av de avtalsslutande företagen agerar i den andra avtalsslutande staten genom *permanent establishment*. Då gäller reglerna i artikel 7, vilket inte denna studie analyserar närmare.¹¹⁰

5.2.1 *Beneficial Owner* enligt OECD

Begreppet *beneficial owner* uppkom i OECD:s modellavtal för första gången vid införandet 1977, i artiklarna 10-12 som begränsar källstatens rätt att beskatta utdelnings-, ränte- och royaltyinkomster.¹¹¹ Införandet i OECD:s modellavtal innebar en stor spridning av begreppet internationellt, då många länder använder sig av modellavtalet vid utformningen av bilaterala och multilaterala skatteavtal.¹¹² Begreppet var inte explicit förklarat i modellavtalet och kommentarerna gav föga vägledning. Den lilla vägledning som redan då fanns i kommentarerna till artikeln stipulerade att syftet var att förhindra att källstaten medgav skattefördelar när en mellanman är placerad mellan förmånstagaren och betalaren, om inte *beneficial owner* är bosatt i avtalsslutande staten. Vad som menas med mellanman är att någon agerar som *agent* eller som *ett ombud*, vilka inte ansågs vara *beneficial owner* av den mottagna inkomsten.¹¹³ Vidare vägledning har inte funnits att tillgå i modellavtalet fram tills 2003 uppdatering, vilket var ett resultat av de många skatteupplägg som bland annat skapats med så kallade *conduit companies*.¹¹⁴ Ett sorts genomströmningsbolag som tredjeman använder för att åtnjuta fördelarna från de avtalsslutande staterna, som normalt översätts till ledningsbolag i doktrin.¹¹⁵

---

¹¹⁰ Se vidare Skaar, *Permanent Establishment: Erosion of a Tax Treaty Principle – Series on International Taxation*. Kluwer Law International and Taxation publisher, 1995; Kommentarer till OECD:s modellavtal s. C(5) f.f.

¹¹¹ Baker, *Taxation of Intercompany Dividends under Tax Treaties and EU Law*, IBFD: 2012, s. 88.

¹¹² Kleist, 2013a, s. 34 f.

¹¹³ OECD Model Double Taxation Convention on Income and Capital (1977), Commentary on art. 12, paragraf 2.

¹¹⁴ Se The Conduit Companies Report (Original från 1986).

¹¹⁵ Kleist, 2013a, s. 37.

I 2003 års upplaga av modellavtalet infördes uppdateringar i kommentarerna till innebörden av begreppet *beneficial owner* i artikel 10 om utdelning.¹¹⁶ Den nya kommentaren från 2003 är av betydelse för hur användningen och syftet med begreppet bör förstås, samt för begreppets inre logik vilket återfinns i paragraf 2 till artikel 10. Kommentaren anger att källstaten inte behöver begränsa sin beskattningsrätt även om den direkta mottagaren är bosatt i den avtalslutande staten. Vidare anger paragrafen:

*The term "beneficial owner" is not used in a narrow technical sense, rather, it should be understood in its context and in the light of the object and purposes of the Convention, including avoiding double taxation and the prevention of fiscal evasion and avoidance.*¹¹⁷

Ytterligare förtydliganden infördes i kommentarerna i och med 2003 års utgåva som till stora delar byggde på *the conduit company report*.¹¹⁸ Kommentarna förklarar att mottagare av utdelning inte kan anses vara *beneficial owner* om den agerar som en agent, ombud eller ett *företag som endast finns i en avtalsstat för att tillgodogöra sig avtalsfördelarna*, ett så kallat *conduit company*, som innehar en *liten befogenhet* och därigenom karaktäriseras som ett *förvaltande* företag eller *administratör* åt den verkliga betalningsmottagaren.¹¹⁹

I den senaste versionen av modellavtalet som utgavs 2010 har inga förtydliganden införts. Utan de förtydliganden av begreppet som har tillkommit till dagens datum återfinns i 2011 års *Discussion Draft* och 2012 års *Revised Discussion Draft*.¹²⁰ Arbetet av dessa ovan angivna rapporter bygger på den uppmärksamhet som begreppet fått de senaste åren i den internationella debatten. I rapporten från 2011 som OECD utgav föreslogs utveckling av begreppet *beneficial owner* i kommentarerna till modellavtalet.¹²¹ Förändringarna gäller främst byte av begrepp som förklarat innebörden av *beneficial owner*, vilka varit svårtolkade och som lämnat utrymme för skilda uppfattningar. Förutom byte av ord i beskrivningen har

---

¹¹⁶ Baker, s. 88-89.

¹¹⁷ Citatet återfinns även i 2010 års Modellavtal, s. C(10)-3.

¹¹⁸ För en djupare förståelse av *Conduit company*, se Jain, *Effectiveness of the Beneficial Ownership Test in Conduit Company Cases*. IBFD, 2013.

¹¹⁹ OECD Model Tax Convention on Income and on Capital 2010, s. C(10)-3

¹²⁰ Pijl, s. 8.

¹²¹ OECD, Clarification of the Meaning of "Beneficial Owner" in the OECD Model Tax Convention, Discussion draft, 29 April 2011 to 15 July 2011.

även en samlad förklaring av *beneficial owner* skett i dokumentet. Det nya som tillkommit i och med 2011 *Discussion Draft* är att mottagaren ska inte anses vara *beneficial owner* om den inte har full rätt att nyttja och dra fördelar av utdelningen som den mottar.¹²²

I *Revised Discussion Draft* från 2012 tillförs att mottagaren inte är *beneficial owner* av utdelningen om den är *begränsad av kontrakt* eller genom annat legalt förhållande tvungen att föra vidare den mottagna inkomsten till annan person.¹²³ Ytterligare ett förtydligande som görs i rapporten är att det måste finnas en koppling mellan den mottagna inkomsten och den inkomst som vidarebefordras till annan person som visar att det finns en skyldighet. Kopplingen kan normalt styrkas genom kontrakt eller andra omständigheter som går att kopplas samman.¹²⁴ De beskrivningar och förtydliganden som gjorts i OECD:s modellavtal jämte kommentarer under åren gäller även 11 och 12 artiklarna och inte bara vad gäller bedömningen av vem som är *beneficial owner* av utdelningen i artikel 10. Det vill säga även ränta och royalties.¹²⁵

Tanken är att begreppet ska motverka att nedsättning av källskatt medges på utdelning, ränta och royaltys till fiktiva eller inte rättmätiga betalningsmottagare. Där den verkliga mottagaren är hemmahörande i annan stat än de avtalsslutande stater eller att bolag placeras i en avtalsslutande stat för att nyttja avtalsförmånerna, det vill säga *Treaty Shopping*.¹²⁶ Ett viktigt inslag i bägge rapporter är diskussionerna om att förhindra missbruk av avtalet eller *treaty shopping*. Där rapporterna klargör att en bredare tolkning av de generella skatteflyktsregler, *substance-over-form* och *economic substance approach* regler i kommentarerna till artikel 1 i modellavtalet ska förhindra *treaty shopping* och avgöra om bolaget anses vara ett *conduit company*. Begreppet *beneficial owner*

---

¹²² Ibid, s. 4

¹²³ OECD Model Tax Convention: Revised Proposals Concerning the Meaning of "Beneficial Owner" In Articles 10, 11 and 12, 19 October to 15 December 2012, s. 5.

¹²⁴ Ibid, s. 6.

¹²⁵ OECD:s modellavtal, The Conduit Company Report, Discussion draft och Revised Discussion Draft.

¹²⁶ *Treaty shopping*: The practice of structuring a multinational business to take advantage of more favorable tax treaties available in certain jurisdictions, Wheeler, s. 268 & Dahlberg, s. 219, 277.

ska hantera skatteundandragande genom att inkomsten inte betalats till den rättmätiga ägaren i enlighet med konventionen.¹²⁷

Ytterligare en viktig artikel för att avgöra tolkningen av begreppet *beneficial owner* i OECD:s modellavtal är artikel 3. I punkt 2 till artikel 3 anges att begrepp som inte förklaras i skatteavtalen har samma innebörd som gäller enligt lag i de länder som ingått skatteavtalet. Kravet är att innebörden av begreppen som tolkas enligt den interna rätten, ska vara av det sammanhang som det används till i modellavtalet.¹²⁸ Möjligheten till tolkning enligt internrätt har öppnat upp för skilda tolkningar av begreppet mellan stater, domstolar och skatteförvaltningar vilket har ökat risken för dubbelbeskattning eller utebliven beskattning.¹²⁹

Ett inneboende problem som modellavtalet innebär för *beneficial owner* härleds från att skatteavtalen är diplomatiska överenskommelser av fiskal karaktär. Avtalen ska tolkas enligt ekonomisk mening för att säkerställa att invånare i de avtalsslutande staterna åtnjuter fördelarna. Ur en ekonomisk synvinkel är företag juridiska fiktioner som aktieägare nyttjar för att härleda inkomster. Av denna ekonomiska synvinkel följer det att intäkter bör beskattas på aktieägarnivå och inte på bolagsnivå. I motsats till det ovan anförda har OECD valt att erkänna beskattning på bolagsnivå för skatteavtalssyften.¹³⁰ Erkännandet har varit tvunget för att få skatteavtalen att accepteras och fungera. Detta beslut gör att modellavtalet fungerar på två motstridiga sätt. Först har modellavtalet en ekonomisk mening och syfte, att förhindra obehöriga att nyttja avtalsförmånerna. För det andra erkänner avtalet bolagen för skattehänseende, vilket är en omöjlighet ur ett ekonomiskt perspektiv. Detta motsägelsefulla sätt att fungera i OECD:s modellavtal orsakar problem vid tolkning och tillämpning av artiklarna 10-12.¹³¹ Problematiken är inte okänt hos OECD, där det i skrivande stund pågår ett arbete med att förtydliga begreppet i det så kallade BEPS-projektet som OECD arbetar med för att förhindra att staters skattebaser eroderas.¹³²

---

¹²⁷ OECD, Clarification of the Meaning of "Beneficial Owner" in the OECD Model Tax Convention, Discussion draft, 29 April 2011 to 15 July 2011, s. 4, Artikel 10, paragraf 12.5.

¹²⁸ Artikel 3 p. 2 OECD:s modellavtal

¹²⁹ Baker, s. 101.

¹³⁰ Jain, s. 15.

¹³¹ Jain, s. 15.

¹³² OECD:s Base Erosion and Profit Shifting.

5.2.2 OECD:s koppling till Svensk internrätt

Som ovan anförts finns det inte någon större förklaring av vad *beneficial owner* innebär i själva modellavtalet som många länder använder vid utformningen av skatteavtalen. OECD:s förklaring till begreppets innebörd återfinns i kommentarerna till modellavtalet och åtskilliga *Discussion Drafts* som organisationen utfärdat. Det bör poängteras att OECD:s modellavtal inte är bindande per se och än mindre dess kommentarer. Detta bygger på att Sverige traditionellt sett inrättat ett dualistiskt synsätt på internationella avtal, vilket innebär en separation av nationell rätt och den internationella rätten. Skatteavtalen gäller inte som internrätt förens den har införlivats i nationell rätt genom den så kallade införlivandelagen.¹³³ OECD:s modellavtal är av stor betydelse vid tolkning av begreppen, detta kan förstås av 1969 års Wienkonvention om traktaträtten som Sverige skrivit på.¹³⁴ Studien har inte för avsikt att närmare förklara konventionens betydelse, dock beroende på hur konventionen tolkas får även kommentarerna till OECD:s modellavtal och andra dokument som utgivits betydelse för tolkningen av begreppet för den svenska internrätten.¹³⁵ Det råder skiljaktiga meningar internationellt på hur stor betydelse kommentarerna ska ha för tolkningen av innebörden i skatteavtal.¹³⁶ För svensk del har domstolen i flera rättsfall hänvisat till kommentarerna och därigenom har kommentarerna fått betydelse vad gäller tolkning av begreppen eller rekvisiten som diskuteras i rättsfallen.¹³⁷ Vad gäller tolkningen av begreppet *beneficial owner* finns det bara ett rättsfall i Sverige som dömt frågan och där söktes inte vägledning i kommentarerna till modellavtalet. Domens utkomst föll istället på SRN tolkning som byggde på förarbetena.

5.3 *Beneficial Owner* i Ränste/royaltydirektivet

Ränste-/royaltydirektivet, nedan benämnt direktivet, infördes som en del av anpassningen mot en gemensam inre marknad, där direktivet har till syfte att

---

¹³³ Dahlberg 2007, s. 158

¹³⁴ Sveriges internationella överenskommelse (1975:71)

¹³⁵ Se Wienkonventionens Art. 31-32.

¹³⁶ Se Dahlberg, 2007, s. 162; Kimura, *International Tax Law*, Wolter Kluwer Law & Business 2012, s. 238 f. och Kleist 2012b, s. 94.

¹³⁷ Se t.ex. RÅ 2009 ref. 91; Shell-målet, RÅ 1991 ref. 107 & Dow-målet, RÅ 2006 ref 37.

harmonisera skattelagarna inom EU-medlemsstaterna.¹³⁸ Redan i preambeln till direktivet står det att reglerna avser beskattning av räntor och royalties som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsstater. I direktivet artikel 1.1. anges det att de betalningar av räntor eller royalties som uppkommer i en medlemsstat skall undantas från varje form av skatt som påförs sådana betalningar i denna stat, oavsett om den tas ut vid källan eller genom taxering, under förutsättning att *den som har rätt till räntan eller royaltyn* är ett bolag i en medlemsstat. *Den som har rätt till* är i den engelska versionen översatt till *the beneficial owner*.¹³⁹ Den vägledning som finns att hämta i direktivet om begreppets innebörd återfinns i artikel 1.4. som anger att ett bolag i en medlemsstat skall behandlas *som den som har rätt till räntan eller royaltyn* endast om det tar emot betalningar för egen del och inte som mellanhand, till exempel som representant, förvaltare eller bemyndigad undertecknare för någon annan person. I arbetet med att sätta direktivet i kraft i den svenska rätten ges förklaringen att förmåner enligt direktivet inte ska tillkomma *legal owners* som enbart uppträder som registrerade innehavare för annans räkning i motsats till en verklig och rättmätig ägare som åtnjuter de ekonomiska fördelarna av och befogenheterna över tillgången. I likhet med OECD:s beskrivning i kommentarerna vad begreppet *beneficial owner* ska utträta, förklarar regeringen att den föreslagna bestämmelsen således säkerställer att juridiska personer som inte är den verkliga mottagaren av betalningarna inte omfattas av undantaget från skatteskyldighet.¹⁴⁰

Direktivet har till syfte att säkerställa att räntor och royalties endast beskattas i ett led vid transaktioner mellan företag i medlemsstater och där igenom undvika dubbelbeskattning.¹⁴¹ Detta innebär inte att det råder en generell skattefrihet för sådana transaktioner som direktivet behandlar. Tanken är att beskattning endast sker i en medlemsstat och att källstaten förbjuds att påföra källskatt eller inkomstskatt på räntor och royalties. Det som krävs enligt direktivet för att få ta

---

¹³⁸ Rådets direktiv 2003/49/EG av den 3 juni 2003 om ett gemensamt system för beskattning av räntor och royalties som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsländer.

¹³⁹ Distaso och Russo, *The EC Interest and Royalties Directive – a comment, European Taxation*, IBFD, 2004, sid. 148 f.f.

¹⁴⁰ Prop. 2003/04:126 s. 45.

¹⁴¹ Dahlberg 2005, s. 290.

del av skattelättnaden är att transaktioner sker mellan närstående bolag i medlemsstater och att priset på räntan är satt på armlängdsavstånd.¹⁴²

I Sverige saknas regler om beskattning av räntor till mottagare i utlandet, det vill säga begränsat skatteskyldiga personer, därav har det inte varit nödvändigt att implementera regler därom. Avsaknaden av interna regler om beskattning av räntor till begränsat skatteskyldiga innebär att den svenska staten inte heller kan utvidga sitt beskattningsanspråk genom skatteavtalen då principen om att skatteavtalen inte kan utvidga beskattningsrätten gäller.¹⁴³ Däremot har det varit nödvändigt att införliva direktivets regler om royaltybetalningar, som har fått en särskild plats i 6a kap. IL.

Direktivet har stora likheter med OECD:s modellavtal. Artiklarna 10-12 i modellavtalet har i stort samma definitioner som direktivet med mindre tekniska skillnader.¹⁴⁴ En tydlig skillnad med direktivet i jämförelse med skatteavtalsrätten är att *the beneficial owner* i direktivet ska vara en medlemsstat för att beskattning inte ska utgå till skillnad mot skatteavtalsrätten där *the beneficial owner* innebär inte definieras av kravet på tillhörighet av en EU-medlemsstat. I skatteavtalsrätten är spridningen av den geografiska ytan endast mellan de stater som slutit avtal med varandra som *the beneficial owner* måste anses ha sin hemvist i. Under 2010 utkom EUD med en dom som dock pekar på att EU-lagstiftningen kan ha en räckvidd som sträcker sig längre än den europeiska kontinenten.¹⁴⁵

Även om likheter finns i definitioner mellan direktivet och modellavtalet är frågan i vilken utsträckning som modellavtalet och dess kommentarer skulle kunna fungera som vägledning vid tolkning av direktivet eller tvärtom. Det råder delade meningar om samma uttryck ska ha lika betydelse i olika sammanhang. Dahlbergs uppfattning är att så inte är fallet. Utan ett gemenskapsrättsligt uttryck ska tolkas enligt de metoder som används i gemenskapsrätten.¹⁴⁶ Ser man till de skiljaktiga i förhandsbeskedet till den svenska domen, argumenteras det för en tolkning enligt

---

¹⁴² Ingressen till ränte-/royaltydirektivet p. 5.

¹⁴³ Kleist 2013a, Skattenytt s. 45.

¹⁴⁴ Dahlberg 2005, s. 292 f.

¹⁴⁵ ECJ, C-318/10 Société d'investissement pour l'agriculture tropicale SA (SIAT)

¹⁴⁶ Dahlberg 2005, s. 295.

gemenskapsrätten och OECD.¹⁴⁷ Även om domen inte blev som de skiljaktiga anför, var ingen inblandad i beskedet av uppfattningen att tolkning enligt gemenskapsrätten eller skatteavtalsrätten inte bör ske. De hade snarare en annan uppfattning av tolkningen.¹⁴⁸

Uckmar, professor i offentliga finanser på University of Genoa, förklarar att det är vanligt förekommande att vägledning inbringas från gemenskapsrätt eller internrätt vid tolkning av uttryck i skatteavtalen. Dock framför Uckmar att detta kan vara problematiskt om innebörden och tolkningen skiljer sig från varandra.¹⁴⁹ Ytterligare en diskussion som förts i otaliga skrifter och böcker är att begreppet *beneficial owner* ska fungera som vägledning för de stater som skiljer på legalt- och ekonomiskt ägande, vilket inte svensk rätt gör som ovan anförts.¹⁵⁰ Direktivets beskrivning av begreppet ska förtydliga innebörden så att inte nationella skillnader i tolkningen ska leda till möjligheten att nyttja begreppet *beneficial owner* och därigenom ta del av direktivets förmåner.¹⁵¹ Inom EU-rätten används begreppet *beneficial owner* på liknande sätt som OECD:s, det vill säga undvika att någon som inte är den rättmätige ägaren till inkomsten sätts mellan transaktionerna endast för att uppnå skattefördelar och dra nytta av direktivet eller skatteavtalen.

5.4 Sammanfattning och analys

Beneficial owner härrör från det anglosaxiska rättssystemet, där det görs en åtskillnad av formellt äganderätt och ekonomiskt äganderätt. I skatteavtalsrätten skulle begreppet införas i samband med OECD:s modellavtal från 1977. Där syftet varit att förhindra företag att göra skenetableringar för att åtnjuta ett skatteavtals förmåner. Tanken är att skattelindringar endast ska tillfalla den som faktiskt har rätt till inkomsten enligt skatteavtalet. I OECD:s generella beskrivning av begreppet läggs särskild relevans vid att mottagaren av inkomsten ska vara den som kan åtnjuta och dra fördelar av inkomsten. Mottagaren ska inte genom kontrakt eller andra existerande skyldigheter vara tvungen att vidarebefordra

---

¹⁴⁷ Förhandsbesked, SRN - dnr 71-10/D. s. 8 f.

¹⁴⁸ Ibid, s. 6 f.

¹⁴⁹ Uckmar 2012, International Tax Law, s. 166-168.

¹⁵⁰ Ståhl, Österman, s. 254; Kleist 2012, s. 619, m.f.

¹⁵¹ Ståhl, Österman, s. 254.

inkomsten. I EU-rätten existerar *beneficial owner* i ränte-/royaltydirektivet, där begreppet har stora likheter som i OECD:s modellavtal. Det vill säga att någon inte ska kunna agera som mellanman enbart för att uppnå skattefördelarna som direktivet beviljar. Begreppet har införts i direktivet för att de medlemsstater som inte skiljer mellan legal och ekonomisk äganderätt ska kunna tillämpa direktivet enligt dess syfte. Ett viktigt inslag vid tolkningen av begreppet är att den inte får en allt för tekniskt betydelse eller bredare innebörd för att förhindra missbruk av direktivet eller skatterätten. Både direktivet och modellavtalet har generella skatteflyktsregler och regler för missbruk som tillsammans med begreppet *beneficial owner* kan förhindra olika former av rent konstlade upplägg.¹⁵²

6. Komparativ och EU-rätt

6.1 Inledning

Omständigheterna kring de rättsfall som diskuteras i detta kapitel är inte heltäckande, vilket inte är nödvändigt för att få en förståelse för vilken kontext begreppet dömts utifrån. De aktuella transaktioner och förfarandena som har haft betydelse för tolkningen av begreppet kommer att lyftas fram för att sedan diskutera hur domstolen tolkat vem som är *the beneficial owner*. Rättsfallen som är valda har diskuterats i doktrin och hänvisats till vid klargörande av begreppet. Det bör poängteras att alla dessa rättsfall inte dömts vid högsta instans i respektive land.

6.2 Prévost Car Inc.

Det första rättsfallet som presenteras är *Prévost Car Inc. v. Canada (F.C.A.)*.¹⁵³ Där det kanadensiska skatteverket har överklagat det beslut som skattedomstolen dömt. Det kanadensiska skatteverket håller inte med om hur tolkningen av begreppet *beneficial owner* har bedömts och hänvisar till de prejudikat som

---

¹⁵² OECD Model Tax Convention on Income and on Capital 2010, Art. 1, C(1)24 paragraf 17, C(1)30 paragraf 22; Baker, s. 91; Ränte-/royaltydirektivet, Art. 5.

¹⁵³ *Prévost Car Inc. v. Canada* [2010] 2 F.C.R. 65; 2009 F.C.A. 57

bildats i Kanada om begreppets innebörd, det vill säga enligt *common law*. Bakgrunden till domen gäller ett kanadensiskt bolag som betalat en utdelning till sitt nederländska holdingbolag där skatteavtalet mellan Kanada och Nederländerna stipulerar att det utgår 5 procents källskatt om det är *the beneficial owner* som är mottagaren av utdelningen. Skatteverket i Kanada ansåg inte att det nederländska holdingbolaget var mottagaren då bolaget i sin tur gav utdelning på nästan identiskt belopp till sina aktieägare som var ett svenskt bolag och ett brittiskt bolag. Skatteverket fann att dessa skulle anses vara *the beneficial owner*, vilket innebar att en källskatt på 15 respektive 10 procent skulle utgå på utdelningen enligt skatteavtalen mellan Kanada, Sverige och Kanada, Storbritannien.¹⁵⁴ Domstolen nekar verkets tolkning av begreppet och fastslår att det nederländska holdingbolaget ska anses vara *the beneficial owner*. Motiveringen som den kanadensiska skattedomstolen framför är att begreppet enligt *common law* som finns i Kanada är inte i linje med skatteavtalsrätten och inte heller med den internationella tolkningen av begreppet.¹⁵⁵ Den kanadensiska skattedomstolen anger att tolkningen bör vara enligt OECD:s modellavtal och dess kommentarer. De hänvisar till 1977 års modellavtal, den rapport som OECD utgivit om *conduit companies* och 2003 års modellavtal med tillhörande kommentarer.¹⁵⁶ Den tolkning som skatteverket gjort enligt *common law* är för teknisk och inte förenlig med OECD:s tolkning anger domstolen.

Skatteverkets bedömning om vem som är *beneficial owner* är *a person who can, in fact, ultimately benefit from the dividend*.¹⁵⁷ Domstolen anger att tolkningen av begreppet enligt då gällande OECD:s riktlinjer skiljer sig och vilken innebär *person who receives the dividends for his or her own use and enjoyment and assumes the risk and control of the dividend he or she received*.¹⁵⁸ Det som avgör i domen att det nederländska bolaget ska anses vara *the beneficial owner* och inte bara anses vara ett bolag inom intressegemenskapen som slussar vidare inkomsten är att det nederländska bolaget anses bära risken och kontrollen över utdelning. Domstolen anger att bolaget inte har några skyldigheter enligt avtal eller annan

---

¹⁵⁴ *Prévost Car Inc. v. Canada* [2010] 2 F.C.R. 65; 2009 F.C.A. 57. Punkt 3.

¹⁵⁵ *Ibid*, punkt 8.

¹⁵⁶ 2010 års modellavtal med kommentarer var inte utgiven vid förfarandets början.

¹⁵⁷ *Prévost Car Inc. v. Canada* [2010] 2 F.C.R. 65; 2009 F.C.A. 57. Punkt 15.

¹⁵⁸ *Ibid*, punkt 13.

överenskommelse att föra vidare utdelningen. Holdingbolaget måste på bolagsstämman godkänna att utdelning ska utges och om den inte väljer att betala utdelningen kan inte de svenska och brittiska bolagen kräva betalningen. Därav anser inte domstolen att holdingbolaget agerat som en agent eller ombud åt varken det svenska eller brittiska företaget.¹⁵⁹

6.2.1 Société Bank of Scotland

Denna dom är av intresse för denna studie på grund av vikten som lagts på skatteflyktsregler och missbruk av skatteavtalsrätten, till den grad att *beneficial owner* kriteriet kommer i skymundan och blir inte avgörande för utkomsten. Diskussionerna som förs i detta rättsfall påminner om diskussionerna som förs i lagmotiven till ränteavdragsbegränsningsreglerna samt SKVs syn på regelverket.

Parterna i målet som ingår i trasaktionerna är ett amerikanskt bolag, ett franskt dotterbolag och ett brittiskt bolag.¹⁶⁰ Det brittiska bolaget, Bank of Scotland, hade förvärvat nyttjanderätten¹⁶¹ på aktier utan rösträtt av ett amerikanskt bolag under 3 års tid. Aktierna utan rösträtt berättigade innehavaren till utdelning med ett belopp som översteg köpeskillingen av aktierna med minsta marginal. Det franska dotterbolaget var tvunget att dra av källskatt på 25 procent. Bank of Scotland kunde sedan begära åter av det franska skatteverket den del av källskatten som överskred de 15 procent som gällde enligt skatteavtalet mellan Frankrike och Storbritannien, det vill säga resterande 10 procent. Enligt samma skatteavtal, artikel 9.6 och 9.7, kunde Bank of Scotland begära återbetalning av skatten som erlagts på utdelningen.¹⁶² Hade banken varit framgångsrik med att få återbetalningarna av källskatten hade de mottagit 27,5 procent mer än köpeskillingen, vilket den franska staten hade stått för.

Det skatteavtal som gällde mellan Frankrike och USA hade inte liknande möjligheter med att begära återbetalning av källskatten. Därav menade domstolen att hela arrangemanget hade vidtagits för att istället få ta del av skatteavtalet

---

¹⁵⁹ Ibid, punkt 16 a-i.

¹⁶⁰ Administrativ Court of Appeals Paris, 23 Maj 2005, *Revue de Droit Fiscal*. No. 51. 2005, 2019.

¹⁶¹ I den översatta texten på engelska använder de begreppet *usufruct for three years of shares*, vilket kan översättas som någon som får nyttja egendomen på avtalad tid men äger inte egendomen. Inkomster av egendomen tillfaller den som är *the usufruct*, som det gör vid arrendeavtal. I texten översatt till *nyttjanderätten*.

¹⁶² Transferering av skattekredit, enligt franska *avoir fiscal*, vilket banken inte tilläts åtnjuta av domstolen, fast att de konstaterade att banken inte agerade som ombud eller ledningsbolag.

mellan Frankrike och Storbritannien, det vill säga domstolen ansåg att förfarandet endast avsåg *treaty shopping*.¹⁶³ Domstolen kunde inte neka förmånen genom att hävda att mottagaren inte var *the beneficial owner*. Domstolen förde en diskussion om vem som var den som faktiskt hade rätt till inkomsten för att se om de på så sätt kunnat förhindra förfarandet. Tyvärr tillförde den franska domstolen en diskussion som till stort byggde på den inhemska innebörden av begreppet. Vad som är kontroversiellt med denna dom är att den franska domstolen använde sig av interna skatteflyktsregler som är strängare än den OECD:s modellavtal ger för handen för att förhindra missbruk av skatteavtalen genom *treaty shopping* förfaranden.¹⁶⁴

6.2.2 Dansk *beneficial owner* dom

I Danmark har begreppet *beneficial owner* testats fler gånger än i Sverige. Danska skatteverket har under flera år jagat flera företag, där de ansett att den direkta mottagaren av inkomsten inte varit *retmæssig ejer*¹⁶⁵, som är den danska översättningen av *beneficial owner*.¹⁶⁶ Målet är av intresse för studien då danska skatteavtalen har många likheter med den svenska. Där Danmark även är en av parterna inom det nordiska skatteavtalet som Sverige ingår i.¹⁶⁷ En ytterligare anledning till varför målet är av intresse är att domstolens argumentering i det svenska rättsfallet som presenterats ovan har stora likheter med detta.¹⁶⁸

Bakgrunden till målet var sådana att ett företag i Jersey, USA, hade förvärvat en dansk koncern. Kort därefter skedde en omstrukturering av den koncern som nu den danska koncernen ingår i genom överlåtelser av delägarätter. Den nya koncernstrukturen innebar att Jersey bolaget var i toppen av strukturen och som är placerat i ett skatteparadis. Under sig hade bolaget två svenska holdingbolag, **H1** och **H2**. Ägandet av de danska bolagen skedde genom bägge svenska holdingbolagen i kombination men ett danskt holdingbolag, **D1**, som var placerat under de svenska bolagen. I samband med Jerseys förvärv av den danska gruppen och den efterföljande omstruktureringen hade två skuldebrev utfärdats.

---

¹⁶³ De Broe, *International Tax Planning and Prevention of abuse*, IBFD, 2008, s. 698 f.

¹⁶⁴ *Ibid*, s. 702.

¹⁶⁵ Hansen et al, 2013, *Bulletin for International Taxation* Apr/May, s 192.

¹⁶⁶ Riis, *European Taxation*, 2011 (Volume 51), No. 5.

¹⁶⁷ Lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna, trädde i kraft den 31 december 1997.

¹⁶⁸ Danish Tax Tribunal (Landsskatteretten), 22 December 2010, SKM 2011.57 LSR.

Skuldförhållandena som skapats genom dessa transaktioner innebar att **D1** blev skyldig att betala ränta på skulden till **H2**. Genom att det fanns två svenska holdingbolag kunde de nyttja reglerna om koncernbidrag mellan de svenska bolagen för att överföra kapital enligt reglerna i 35 kap. IL. Det andra skuldförhållandet som är identiskt med det första var mellan **H1** och Jersey bolaget, där ränta betalas till Jersey bolaget.

Det danska skatteverket vägrade medge avdrag för ränteutgifterna i Danmark och var av åsikten att källskatt kunde uttas på ränteinkomsterna, då de inte ansåg att den svenska mottagaren var *the beneficial owner*.¹⁶⁹ Verket menade att inkomsten slussades till Jersey bolaget som skulle anses vara den rättmätiga ägaren av inkomsten. För att göra en bedömning om vem som är *beneficial owner* gjorde ett test i målet. Bedömningen byggde på de låneavtal som ingåtts för att uppskatta om de kunde anses vara relaterade, vad för verksamhet de svenska bolagen bedriver och om det fanns omständigheter som pekar på att företagen måste skicka vidare inkomsterna vilket skulle innebära att de saknat den självständighet som är ett krav. Räntans storlek på skuldförhållandet var satt på armlängdsavstånd, då räntan var satt efter Europeiska centralbankens ränta plus 5 procentenheter. Vidare kunde parterna när som helst välja att betala tillbaka hela lånet. **H2**:s enda verksamhet var att förvalta delägarätterna i det danska holdingbolaget och styrdes av ett annat bolag i koncernen och **H1** verksamhet var att förvalta **H2**:s andelar. Vidare hade **H1** samma syrelse som **H2**. Det fanns perioder där inga betalningar skedde på varken skulden eller räntebetalningarna, vilket under perioden täcktes istället av aktieägartillskott.

Den danska skattedomstolen fann att en bedömning bör ske enligt OECD:s tolkning av begreppet då det danska begreppet saknade en klar definition. Artikel 11 i det nordiska skatteavtalet anger att beskattning ska endast ske hos mottagaren om denne är *the beneficial owner*. Mellan Danmark och Jersey finns det inget skatteavtal angående beskattning av räntor. Domstolen ansåg, genom att använda sig av *substance-over-form* metod, att de svenska bolagen endast var att anse som ledningsbolag, vilket inte anses kunna utgöra *the beneficial owner* enligt modellavtalets kommentarer och *the conduit company rapport* utgivna av OECD.

---

¹⁶⁹ Hansen et al, Bulletin for International Taxation, Apr/May 2013, s 196.

Domstolen gick i linje med det danska skatteverkets bedömning att Jersey bolaget skulle anses vara den som är *beneficial owner*. Bristen på självständighet hos de svenska bolagen var en stor anledning till bedömningen, vilket innebar att de bortsåg totalt från att betalningen mellan de svenska bolagen var koncernbidrag och inte ränta som slussades vidare. Eftersom beloppen var lika stora menade domstolen att det fanns en koppling mellan koncernbidraget och det lån som räntan avsåg. Vidare bortsåg den danska skattedomstolen direktivets innebörd helt. Det enda som diskuterades i relation till direktivet av domstolen var att förfarandet strider även mot direktivets syfte. Domstolen valde även att gå i linje med skatteverkets bedömning att beslutet inte strider mot etableringsfriheten i artikel 49 avseende den skillnad som dansk internrätt gör på källskatt som utgår när det är ett utländskt moderbolag till skillnad från om det är ett danskt moderbolag.

6.2.3 Diskriminering av fördragsfriheterna i EU-fördraget?

Här nedan presenteras ett fall som avgjordes av EUD den 3 oktober 2013.¹⁷⁰ Domen gäller de portugisiska ränteavdragsbegränsningsregler som bygger på *thin-capitalization-rules*, som begränsar rätten till avdrag för räntekostnader som uppstår genom koncerninterna lån, vid ett skuldförhållande som är dubbelt så stort som det egna kapitalet.¹⁷¹ Begränsningen gäller dock endast när tredjeman, tillhörande annan stat äger mins 10 procent, direkt eller indirekt, av rösterna i ett portugisiskt bolag och därigenom får ett betydande inflytande i företaget. Det finns fler rekvisit som ska uppfyllas som dock inte analyseras.¹⁷² I praktiken har det visat sig att avdrag ändå kan medges för räntekostnader om den är satt på armlängds avstånd förutsatt att bolaget inte är beläget i ett skatteparadis. Omständigheterna i målet är sådant att ett portugisiskt bolag, **IC**, ägs till 99 procent av sitt belgiska moderbolag, som i sin tur ägdes med 10 procent av ett amerikanskt bolag som också ägde 1 procent i **IC**. Det amerikanska bolaget utger ett lån till **IC** som överstiger det tillåtna förhållandet på 2:1. **IC** har därför vägrats avdrag för sina räntekostnader. EUD testar om de portugisiska reglerna strider mot art. 56 om frirörlighet för kapital. Domstolen påpekar att de portugisiska reglerna inskränker på den fria rörligheten för kapital då långivare som har sin

¹⁷⁰ Itelcar – Automóveis de Aluguer Lda, ECJ, mål C-282/12

¹⁷¹ Ibid, punkt 3.3.

¹⁷² Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Colectivas – Lag nr 60-A/2005, art. 58.4. a-h.

hemvist i landet medges avdrag och den som inte har sin hemvist i landet nekas avdrag om inte speciella regler uppfylls.¹⁷³ För att få inskränka friheterna måste det vara motiverat av tvingande skäl av allmänintresse, och reglerna får inte strida mot proportionalitetsprincipen.¹⁷⁴ Ytterligare skäl är om förfarandet är rent konstlade upplägg som saknar ekonomisk förankring där syftet är att undgå skatt som normalt hade utgått på inkomsterna.¹⁷⁵ Domstolen framhåller att bedömningen om skatteflykt föreligger ska ske på objektiva och verifierbara omständigheter inom gränserna för vad som är nödvändigt för att förhindra skatteflykt.¹⁷⁶ Därav anser de att de portugisiska reglerna går längre än att uppfylla sitt syfte eftersom de nekar hela avdraget och inte den del som överskrider den tillåtna skuldsättningsgraden.¹⁷⁷

6.3 Analys och slutsatser av Praxis.

I *Prévost Car Inc.* målet visar det sig att den inhemska innebörden av *beneficial owner* enligt *common law* var för teknisk och överensstämde inte med hur begreppet tolkas enligt OECD:s modellavtal. Domstolen framhöll att det svenska respektive brittiska bolagen inte kan anses vara *the beneficial owner* av inkomsten då det inte fanns någon legal skyldighet som kunde styrka att det nederländska bolaget var tvungen att slussa vidare inkomsten. Faktum att bolaget var tvungen att på bolagsstämman rösta om utdelning gav fog nog för att det nederländska bolaget ska anses ha burit på riskerna och kontrollen över inkomsten. Målet är av intresse då utkomsten blev den motsatta i jämförelse med den svenska domen som diskuterades i kapitel 4. Där förutsättningarna var densamma vad gäller att beslut om utdelning var tvunget att ske på bolagsstämman. Om SRN bedömning är på objektiva och verifierbara grunder vid fastställande att det nederländska bolaget inte hade någon kontroll över inkomsten och därav bör ses som ett fiktivt förfarande, är högst oklart om det skulle bedömas lika av EUD.

---

¹⁷³ *Itelcar – Automóveis de Aluguer Lda*, ECJ, mål C-282/12, punkt 31.

¹⁷⁴ *Ibid*, punkt 32.

¹⁷⁵ *Ibid*, punkt 34.

¹⁷⁶ *Ibid*, punkt 37.

¹⁷⁷ *Ibid*, punkt, 45.

En viktig skillnad i hur domstolen resonerade i Bank of Scotland målet i jämförelse med den svenska domen var hur de bekämpade rent konstlade upplägg genom generella skatteflyktsregler och substance-over-form principer. I den svenska domen framhölls det att förfarandet var att se som meningslöst om man bortsåg från skattefördelarna. Skillnaden ligger i att den svenska domen förhindrade det konstlade upplägget genom en vidare tolkning av begreppet *beneficial owner* vilket den internationella betydelsen enligt OECD och ränte-/royaltydirektivet direkt motsäger sig ifrån. Där anges det att konventionens skatteflyktsregler, *substance-over-form* eller *economic-substance-approach* ska användas vid missbruk och *treaty shopping*.¹⁷⁸ Det svenska uttrycket kan således anses fått en bredare innebörd än den internationella motsvarigheten.

I det danska målet som presenterats har domstolen i likhet med det svenska målet ignorerat att det inte fanns någon skyldighet för de svenska holdingbolagen att föra vidare inkomsten genom koncernbidrag. Danska domstolen valde att bortse från hur *beneficial owner* används i ränte-/royaltydirektivet och istället har begreppet tolkats enligt 2003 års kommentarer till OECD:s modellavtal utan hänsyn till att skatteavtalen var ingångna vid ett tidigare tillfälle. Domstolen menade att de svenska bolagen hade väldigt liten makt och kontroll över den mottagna inkomsten och därav bör de anses vara ett ledningsbolag som inte kan vara den rättmätige ägaren. Argumentationen som domstolen för angående bristen av kontroll och makt är kontroversiellt då holdingbolagsstrukturen i målet är vanligt förekommande och accepterat.¹⁷⁹ Domstolen ifrågasätter inte varför skuldförhållandena skapats i intressegemenskapen för att på sådant vis ha en möjlighet att argumentera för att det funnits legala kontrakt som inneburit att inkomsten slussas vidare, vilket är inom ramen för vad begreppet *beneficial owner* ska förhindra. Istället väljer domstolen att ge begreppet en bredare innebörd än den som OECD och direktivet föreskrivit.

Vad som kan sammanfattas av majoriteten av rättsfallen som studien analyserat är att de inhemska domstolarna ofta gett begreppet en bredare innebörd än den föreskriven av OECD eller ränte-/royaltydirektivet, vilket ofta bygger på den interna lagstiftningen i respektive land. Faran med ett sådant sätt att tolka

---

¹⁷⁸ OECD:s modellavtal, kommentarer till art. 1, paragraf 17 och 22; Ränte-/royaltydirektivet art. 5.

¹⁷⁹ Riis, *European Taxation*, 2011 (Volume 51), No. 5, rubrik 6.

innebörden vid internationella transaktioner är att det finns en risk att det strider mot EU-rättens fördragsfriheter om reglerna går utöver det som är nödvändigt för att uppfylla sitt syfte och motiverat av allmänintresse, vilket framhölls av EUD i Itelcar målet som ovan redovisats. Det bör dock lyftas fram att utrymmet till skillnader i tolkningen av begreppet har varit naturligt då modellavtalet har en artikel som hänvisar till intern lagstiftning vid oklarheter av begrepps innebörd.

7. Sammanfattning & Slutsatser

Den svenska definitionen av begreppet *beneficial owner* i 24 kap. 10 a-f. §§ ska förhindra att avdrag medges för räntekostnader om inte mottagaren är *den som faktiskt har rätt till inkomsten*, vilket är ett direkt resultat av den kartläggning som SRN utfört. Kartläggningen har granskat ett antal skatteupplägg som inneburit att ränteavdrag har gjorts i Sverige medans motsvarande ränteinkomst har beskattats lågt eller inte alls i andra länder. Ur denna kartläggning fann lagstiftaren det nödvändigt att skärpa lagstiftningen då det fanns alldeles för stora möjligheter till att urholka den svenska skattebasen. De nya reglerna presenterades i januari 2009 och kom att revideras 2013. Regelverket har underlättat för SKV att neka avdrag för räntekostnader mellan företag i intressegemenskap. De tidigare svårigheter som SKV haft med att neka avdragen hade sin grund i att skatteflyktslagen inte var möjlig att applicera på förfarandena. Det nya regelverket har gett SKV flera möjligheter till att neka företag avdrag. Där uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten* som ska vara likställt med det internationellt vedertagna begreppet *beneficial owner* har varit en sådan möjlighet.

Av förarbetena och den svenska praxis som finns på området har det bekräftats att syftet med lagstiftningen är att förhindra slussning av inkomsten. Begreppet slussning förekommer inte i lagtexten utan är ett förfarandemönster för att undkomma eller lindra beskattningen, vilket uttrycket *den som faktiskt har rätt till inkomsten* ska förhindra genom att identifiera den verkliga och rättmätiga ägaren av inkomsten. I den svenska internrätten har det inte förklarats hur det avgörs om

slussning föreligger. Det som dock framkommer ur det svenska rättsfallet som prövat frågan är att det krävs att lånesumman som ränteinkomsten respektive räntekostnaden uppstått ur, har identiska villkor vid vidare slussning till andra företag inom intressegemenskapen för att slussning av inkomsten ska ha anses föreligga. Även om det inte finns något legalt dokument som styrker sambandet mellan ränteinkomsten med motsvarande räntekostnad eller förutbestämda krav på att inkomsten skulle slussas vidare. SRN argument för att neka det nederländska bolaget som *beneficial owner*, var beaktningvärt nog, att ingen beskattning förekom hos det amerikanska bolaget. I detta avseende har OECD i Revised Discussion Draft från 2012 förtydligat att det ska finnas något legalt dokument eller omständighet som styrker skyldigheten till att inkomsten ska slussas vidare. I svensk internrätt skulle detta i teorin kunna innebära att det inte behövs en förändring av villkoren eller något som styrker att mottagaren inte har kontroll över inkomsten. Bara att en beskattas med minst 10 procent sker av inkomsten i alla led som inkomsten slussas för att SRN godkänner att den första mottagaren anses vara den verkliga och rättmätiga ägaren. Eftersom det ännu inte har prövats av domstolen, är det oklart om SKV kommer neka avdrag eller hur rättstillämpningen kommer döma vem som är den verkliga ägaren av inkomsten vid sådana förfaranden.

Införandet av begreppet innebär en möjlighet för SKV att förhindra avdrag även om ränteinkomsten beskattas med tio procent om mottagaren inte är den som faktiskt har rätt till inkomsten. Av SRN:s kommentarer till domen och senare utgivna ställningstaganden har verket dock gett sken om att ett nekande inte skulle ske om beskattning sker med minst 10 procent i alla led. Även i doktrin har det beskyllts att tioprocentsregeln har blivit en ren beräkningsregel, där den som kan sin matte kommer få åtnjuta avdrag för räntekostnader. Där det påpekas att svårigheterna att följa strömmarna och avgöra motivet till transaktionerna leder till svårigheter med att upprätthålla syftet med regeln.

Lagrummet kan innebära att avdrag nekas även om beskattning sker med 10 procent när det huvudsakliga skälet till skuldförhållandet är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Lagstiftaren har här infört ytterligare skatteflyktsregler som ska förhindra rent konstlade upplägg genom skulder. Problemet är att kunna sätta gränser för rekvisiten *huvudsakliga skälet*

och vad en *väsentlig skatteförmån* är. Att företag strävar efter att minska sina skatter är naturligt och kan mycket väl vara affärsmässigt då det ger för handen en rad affärsmässiga fördelar. Bland annat stärker det företagens kreditvärdighet hos banker som i sin tur underlättar investeringar vilket sätter igång en kedjereaktion av fördelar för både företagen och i slutändan staten. Det bör i sammanhanget påpekas att EUD har godkänt att etableringar görs i olika länder för skatteändamål. Att företag använder sig av holdingbolag placerade i länder med gynnsamma konsolideringsregler är ingen ovanlighet. Av den svenska domen att döma finns det risk att accepterade holdingbolagsstrukturer definieras som ledningsbolag. Lagstiftaren har sålunda infört bestämmelser på flera ställen i en och samma regel som kan åberopas av Skatteverket som grund för att vägra avdrag, i stort sätt på samma grunder. Ur ett internationellt perspektiv är frågan om SKV kommer genom begreppet *beneficial owner* kunna använda alla dessa skatteflyktsregler som införts i ränteavdragsbegränsningsreglerna för att hävda att skuldförhållandet avser slussning. Det finns en risk att regelverket skulle strida mot proportionalitetsprincipen, genom att SKV nu kan ta till åtgärder som går utöver det som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Detta kan dock inte styrkas förrän det prövats av EUD.

För att underlätta förutsägbarheten vore ett alternativ att reglerna utformades och tolkades i enlighet med ränte-/royaltydirektivet eller modellavtalet samt dithörande förtydliganden om *conduit companies* gällande vilka förfaranden där mottagaren av inkomsten inte ska anses vara *the beneficial owner*. Så som SRN har yttrat sig i förhandsbeskedet och senare ställningstagande till domen verkar det som att den svenska innebörden av uttrycket fått ett brett innehåll. Där uttrycket kan förhindra ränteavdrag genom att den innehåller så många skatteflyktsrekvisit vilket innebär att *den som faktiskt har rätt till inkomsten* har fått en bredare innebörd än det som direktivet och modellavtalet belagt begreppet *beneficial owner* med. Resultatet har inneburit som för många andra länder att den svenska tolkningen har blivit alldeles för teknisk. I modellavtalets kommentarer från 2003 framkommer det att *beneficial owner* inte ska användas på ett *narrow technical sense*. I ränte-/royaltydirektivet artikel 5 och i kommentarerna till artikel 1 i modellavtalet separeras hur vissa förfarandemissbruk ska hanteras med vad begreppet *beneficial owner* ska åstadkomma.

Det bör noteras i sammanhanget att lagstiftaren har likställt det svenska uttrycket med den internationella innebörden av *beneficial owner*. Problemet är bara att begreppet uppkommer i flera sammanhang och med något skilda innebörd. I skatteavtalsrätten används begreppet för att motverka nedsättning av källskatt på utdelning, ränta och royalty för någon som endast är en imaginär mottagare. Syftet med begreppet i ränte-/royaltydirektivet är att garantera att endast juridiska personer som är verkliga mottagare av betalningar, inkluderas av undantaget av ett påförande av skatt på ränte- och royaltybetalningar som uppkommer i en medlemsstat. Den svenska innebörden av begreppet syftar snarare till att förhindra ränteavdrag i vissa former av skatteupplägg. *Beneficial owner* begreppet används således till olika syften i dessa sammanhang, att lagstiftaren väljer att likställa begreppet i förarbetena till ränteavdragsbegränsningsreglerna med den internationella betydelsen verkar inte så genomtänkt.

Av det anförda blir det inte svårt att klandra svårigheterna för SKV eller domstolar att tolka hur begreppet ska användas. Därav skulle ett förtydligande i lagstiftningen vara nödvändigt, där en möjlighet är att ge begreppet samma innebörd som OECD och/eller ränte-/royaltydirektivet då de har stora likheter när det gäller hanteringen av vad som inte konstituerar den verkliga mottagaren samt vilken kontroll som krävs över inkomsten. Ytterligare fördelar med ett sådant klargörande i lagtexten eller förarbeten skulle även garantera att reglerna harmoniseras med en internationell accepterad tolkning, vilket skulle förhindra risker för diskriminering av fördragsfriheterna.

HFD som prövat begreppets innebörd enligt svensk internrätt, yttrade att SRNs tolkning inte strider mot EU-rätten, dock skulle det kunna påstås att yttrandet inte kan bekräftas förrän det prövats av EUD. Vidare brister med de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 10 a-f. §§ IL är möjligheten företag har att undgå regelverket genom att istället använda sig av externa lån. De försök att förhindra sådana förfaranden i lagtexten är genom paragrafen som hanterar de så kallade *back-to-back* lånen, vilket inte kan ses som vidare lyckade då dessa är begränsade till endast förvärv av delägarätter och inte som huvudregeln gällande alla lån.

Ett av de argument som SRN anförde i sin promemoria om varför reglerna skulle revideras till att gälla alla lån och inte bara lån som avser förvärv av delägarrätter var att det skulle underlätta den administrativa bördan för såväl SKV och företagen. Det skulle innebära att strömmarna av lån inte längre behövdes öronmärkas för att urskilja vilka räntebetalningar som var hänförliga till lån som gällde förvärv av delägarrätter. Eftersom undantaget i tioprocentsregeln kräver att den som faktiskt har rätt till inkomsten beskattas med minst 10 procent för att avdrag ska medges bör problemet dock kvarstå. Då SKV fortfarande måste söka och se om transaktionen har beskattats, det vill säga identifiera låneströmmarna inom koncernen för att kunna urskilja vilken räntebetalning som är hänförlig till vilket lån.

Med den osäkerhet som regelverket för med sig vad gäller förutsägbarheten, finns det fog för att påstå att regelverket behöver ändras. I förarbetena och särskilt i den senaste, har diskussioner om underkapitaliseringsregler förts vilket skulle kunna vara ett bättre alternativ. Dessa regler ger ett klarare syfte med vad som vill åstadkommas vilket underlättar förutsägbarheten för företagen men även för SKV och domstolarna att göra bedömningar. Att det finns skilda uppfattningar om hur begreppet *beneficial owner* tolkas och används skapar problem inte bara för Sverige men även för den internationella handeln.

OECD har bland annat fört med sig detta problem in i BEPS-projektet för att förhindra skatteundandragande. En önskad utkomst ur projektet skulle vara att begreppet byts ut eller att artiklarna blir klarare vad gäller syftet som ska uppnås med begreppet. Om valet blir att behålla begreppet vilket är troligast då det nu finns väl omarbetade kommentarer och *discussion drafts* som komplement till innebörden, skulle artikel 3 punkt 2 i artikeln inte gälla begreppet *beneficial owner*. Att artikel hänvisar tillbaka till länders internlagar för att tyda begreppen i avtalet blir problematiskt när de inte stämmer överens med varken modellavtalets eller direktivets innebörd. I de svenska förarbetena slängs tolkningen tillbaka till den internationella betydelsen och praxisen som bildats är av tunnaste lag för att få en tydlig uppfattning om vad som kan förväntas. Det ska bli intressant att se vad BEPS-projektet samt den nya ränte-/royaltydirektivet som ska arbetas fram kommer att tillföra begreppet *beneficial owner*, om det blir förändringar eller förtydliganden.

Käll- och litteraturförteckning

Offentligt tryck

Modellavtal

OECD (2012), ”R(6). Double taxation conventions and the use of conduit companies”, in *Model Tax Convention on income and on Capital 2010 (Full Version)*, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264175181-99-en>. Hämtad 2014-04-29

United Nations (2011) ”Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries”, New York, ISBN 978-92-1-159102-6.

Skatteverket

Promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn*, 2009-12-14, dnr 131-890752-09/113.

Promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning*, 2011-03-14, dnr 131-755479-10/113.

Promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, 2008-06-23, dnr 131-348803-08/113.

Skatteverkets ställningstagande – *Avdragsrätt för räntor vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. 10 a – 10 f §§ IL i fall där räntor slussas genom ett eller flera svenska företag till ”det företag som faktiskt har rätt till inkomsten” och som inte beskattas eller beskattas under 10 % för inkomsten*, 2013-01-22, dnr 131-8239-13/111.

Förhandsbesked, *Inkomstskatt: Ränteavdragsförbud inom koncern (beneficial owner)*, 2011-09-15, dnr 71-10/D.

Propositioner

Prop. 2008/09:65 – Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag

Prop. 2012/13:1 – Budgetpropositionen

Prop. 2002/03:96 – Skattefri kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar

Litteratur

Baker, P. *Taxation of Intercompany Dividends under Tax Treaties and EU Law*, Volume 8, IBFD: Amsterdam, 2012.

Dahlberg, M. *Internationell beskattning*, tredje uppl., Studentlitteratur AB: Lund, 2012.

Dahlberg, M. *Internationell Beskattning*, uppl. 2:1, Studentlitteratur: Polen, 2007.

De Broe, L. *International Tax Planning and Prevention of abuse*, Doctoral Series 14, IBFD: Amsterdam, 2008.

Distaso M & Russo R. *The EC Interest and Royalties Directive- A Comment, European Taxation*, IBFD: Amsterdam, 2004.

Hellner, J. *Festskrift till Stig Strömholm*, Uppl. 1, Lustus: Uppsala, 1997.

Kleist, D. *Methods for Elimination of Double Taxation under Tax Treaties – with Particular Reference to the Application of Double Tax Treaties in Sweden*, Volume 11, Lustus förlag AB: Uppsala, 2012b.

Kimura, K. *Samlingsverk - International Tax Law, second edition*, Kapitel 8. Wolter Kluwer Law & Business: United Kingdom, 2012.

Pijl, H. *Beneficial Ownership under Artical 10-12 OECD Model Convention: recent case law and OECD developments*, Deloitte, 2013

Slapper, G. & Kelly, D. *The English Legal System*, Routledge Cavendish, 6th edition, Oxford, 2006.

Sandgren, C. *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*, uppl. 2, Norstedts juridik: Stockholm, 2007.

Saurabh, J. *Effectiveness of the Beneficial Ownership Test in Conduit Company Cases*. IBFD: Amsterdam, 2013.

Skaar, A. *Permanent Establishment: Erosion of a Tax Treaty Principle – Series on International Taxation*. Kluwer Law International and Taxation publisher: Boston, 1995.

Uckmar, V. *Samlingsverk - International Tax Law, second edition*, Kapitel 6. Wolter Kluwer Law & Business: United Kingdom, 2012.

van Weeghel, S. *The Improper Use of Tax Treaties*, Kluwer Law International, 1998.

Westberg, P. *Avhandlingsskrivande och val av forskningsansats - en idé om rättsvetenskaplig öppenhet*. Lund, 1992.

Tidskrifter

Carneborn, C. Nya tioprocentsregeln - En ren beräkningsregel? I *Skattenytt* (2013) nr 1-2, s. 46.

Hansen, H.S., Christensen, L., Pedersen, A. Danish "beneficial owner" Cases – A Status Report. I *Bulletin for International Taxation - IBFD* (2013) Vol. 67, nr 4-5, s.192-199.

Kovacs, K. En Säkerhetsventil Utan Säkerhet, *Juridisk Publikation* (2013) nr 2, s. 229-247.

Kleist, D. HFDs bedömning av vem som "faktiskt har rätt till inkomsten" - det första svenska avgörandet om beneficial owner? I *Skattenytt* (2012a) nr 9, s. 619-625.

Kleist, D. Begreppet beneficial owner och dess relevans i svensk skatterätt. I *Svensk Skattetidning* (2013a), nr 1, s. 34-59.

Kleist, D. Dubbelbeskattningsavtals tillämplighet på inkomster som härrör från hemviststaten eller tredje land, I *Skattenytt* (2005) nr 4, s. 132-142.

Kleist, D. OECD:s rapport Addressing Base Erosion and Profit Shifting. I *Skattenytt* (2013b) nr 7-8, s. 535-542.

Monsenego, J. En överblick över BEPS-projektet. I *Skattenytt* (2014) nr 1-2, s. 2-10.

Påhlsson, R. Polycentri i skatterättens källor, I *Skattenytt* (1995), s.573, hämtad från Karnov Juridik.

Påhlsson, R. Litteratur, I *Skattenytt* (2002) Vol. 52, nr 7-8, s. 442, hämtad från Karnov Juridik.

Riis, A. Denmark - Danish Tax Authorities Prevail in Recent Beneficial Ownership Decision. I *European Taxation* (2011) Vol. 51, Nr. 5, hämtad från IBFD Tax Research Platform.

Samuelsson, L. Regeringens slutliga förslag om effektivare ränteavdragsbegränsningar, I *Skattenytt* 2012, s. 820-830, hämtad från Karnov Juridik.

Tivéus, U. Regeringen föreslår skärpta ränteavdragsbegränsningsregler, I *Skattenytt* (2012), s. 258-265.

Wheeler, J. The Missing Keystone of Income Tax Treaties. I *Svensk Skattetidning* (2012) nr 3, s. 268-283.

Rättsfallsförteckning

Sverige

RÅ 1991 ref. 107.

RÅ 2006 ref 37.

RÅ 2007 ref. 84.

RÅ 2007 ref. 85.

RÅ 2009 ref. 91.

HFD 2011 not. 59.

HFD 2012 not. 24 mål nr. 6063-11

Europeiska domstolen

EUD Mål C-282/12

Nationella domstolar

Prévost Car Inc. v. Canada, 2008 3080 (TCC), affirmed by FCA, 2009 DTC 5053.

Indofood International Finance Ltd v. JP Morgan Chase Bank NA [2006] EWCA Civ. 158 [2006] STC 1195

Conseil d'Etat, 29 December 2006, Ministre de L'Economie, des Finances et de L'Industrie v. Societe Bank of Scotland, No. 283314

Danish Tax Tribunal (Landsskatteretten), 22 December 2010, SKM 2011.57 LSR.